

CREȘTINȚĂ

7 - 2019 – Anul omagial al Satului Românesc.

11 - 30 de ani de postcomunism în România (1989 – 2019).

18 - Celebrarea a 30 de ani de postcomunism la Lausanne.

20 - Diaspora românească.

34 - Răspuns la întrebările tinerilor părinți.

40 - Rubrica copiilor (copilul George Enescu).

45 - Răspuns la întrebările tinerilor cititori.

50 - L'Europe entre la christologie et la christophobie.

Revistă de credință - Nașterea Domnului 2019

Anul XXV - Nr. 2 (54)

MITROPOLIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ PENTRU EUROPA OCCIDENTALĂ ȘI MERIDIONALĂ •
PROTOPOPIATUL ELVEȚIEI • PUBLICAȚIA PAROHILOR « SF. IOAN-BOTEZĂTORUL » GENEVA ȘI
« TUTUROR SFINȚILOR ROMÂNI » LAUSANNE

CREDINȚĂ

apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit IOSIF
al Europei Occidentale și Meridionale

Adresa Redacției: Eglise Orthodoxe Romaine de Suisse, C.P. 6553 CH – 1211 GENEVE-6.
Tel. +41(0)227004918, E-mail: bisericar@gmail.com, www.biserica.ch

Responsabil de redacție: Părintele Adrian Diaconu

CUPRINSUL REVISTEI:

PROGRAMUL SLUJBELOR	Decembrie 2019 - Ianuarie 2020.....	1
CUVÂNTUL MITROPOLITULUI	Scrisoarea pastorală a Ips. Mitropolit Iosif.....	2
EDITORIAL	Dieu s'est fait homme pour que nous devenions Dieu !.....	5
2019 – ANUL OMAGIAL AL SATULUI ROMÂNESC	Noaptea de Mos Ajun în tradiția satului românesc.....	7
30 DE ANI DE POSTCOMUNISM ÎN ROMÂNIA (1989 – 2019)	Creștinismul ca antidot la ideologia comunistă.....	11
	O privire retrospectivă a celor 30 de ani de postcomunism.....	13
	Pacea unui popor trebuie să se transpună în ani de prosperitate.....	16
	Celebrarea a 30 de ani de postcomunism (la Lausanne).....	18
DIASPORA ROMÂNEASCĂ	Diaspora – o șansă și o misiune pentru România.....	20
RUBRICA SOCIAL-FILANTROPICĂ	Colectele cu scop social filantropic ale parohiei.....	25
CRONICA PAROHIALĂ	Botezuri, cununii, înmormântări în anul 2019.....	29
RUBRIQUE DES PARENTS	Être responsable de son comportement face à ses enfants.....	32
RASPUNS LA INTREBARILE TINERILOR PARINȚI	Cum ne creștem copiii într-o societate secularizată.....	34
RUBRICA COPIILOR	Ce putem împrumuta din cultura occidentală și ce nu.....	37
RUBRICA LITURGICĂ	Copilul George Enescu (din volumul "Genialii").....	40
RUBRICA TINERILOR	Pourquoi bénir les demeures ?.....	44
	Răspuns la întrebările tinerilor cititori.....	45
	Nepis Elveția a prins aripi în 2019 !.....	48
L'EUROPE ENTRE LA CHRISTOLOGIE ET LA CHRISTOPHOBIE	Les racines de la civilisation européenne.....	50
	Les trois modèles théologique-politiques de la culture européenne...	52
	L'importance de la christologie pour le projet européen.....	55
	La déconstruction de l'identité européenne.....	57
ȘTIRI	Ips. Mitropolit Iosif la biserica din Lausanne, la mănăstirea din Les Sciennes d'Albeuve și la biserica din Neuchâtel.....	60

Coperta 1: Icoana Maicii Domnului cu Pruncul; sursa : Calendarul creștin ortodox al MOREOM - 2019

„Binecuvântează Doamne pe cei ce iubesc podoaba casei Tale !”

Contul poștal al Parohiei din Geneva (Grand-Lancy): 17-355499-7 ;

IBAN : CH74 0900 0000 1735 5499 7/CHF ;

Titulaire : Eglise Orthodoxe Romaine, Paroisse « St-Jean-Baptiste » de Genève.

Contul de întreținere al Parohiei Lausanne: 15715.34 ;

IBAN : CH158041 4000001571534/CHF ; Titulaire : EORL-VD.

Contul de construcție a noii biserici românești din Lausanne: 15715.60 ;

IBAN : CH898041 4000001571560/CHF ; Titulaire : EORL-VD.

Articolele care nu sunt semnate aparțin Redacției.

PROGRAMUL SLUJBELOR: DECEMBRIE 2018 - IANUARIE 2019

La Geneva

*Biserica: Av. Eugène-Lance 2,
Grand-Lancy/Geneva*

Serbarea Pomului de Crăciun

Sâmbătă 7 dec. ora 17:00 (pt. înscrieri:
<simona.cozma.mazilu@gmail.com >)

Slujba Sf.Maslu sâmbătă 14 dec. 18h00
Concertul pt. Crăciun sâmbătă 14 dec.
la 19h30 (în continuarea slujbei Sf.Maslu)

Slujba pentru Crăciun

miercuri 25 decembrie, ora 9:45.

**Slujba de Bobotează, sfințirea apei
(Aghiasma Mare) și slujba Sfântului
Ioan Botezătorul (hramul parohiei):**

Duminică 5 ian., ora 9:30

Slujbele duminicale

La Parohia Geneva se oficiază (încă din
1979) în **1-a și a 3-a duminică** din lună:
utrenia la 9:30; Sf.Liturghie la 10:00.

Sâmbătă seara

În Postul Crăciunului și în Postul Paștelui,
în ajunul slujbelor duminicale, sâmbăta
la 18h30, se oficiază *slujba vecerniei*,
urmată de *o cateheză*. Înaintea slujbei
vecerniei, la 18:00, preotul spovedește.

Catehism pentru copii

În fiecare 1-a și a 3-a duminică din lună,
după împărțășit, copiii sunt așteptați la
lecția de catehism (activități practice ș.a.).

La Lausanne

*Biserica: Av. de la Harpe 2A,
Cripta Templului Montriond*

Serbarea Pomului de Crăciun

Duminică 8 dec. ora 11:45 (pt. înscrieri:
<carmenteod@yahoo.com >)

Slujba Sf.Maslu vineri 13 dec. 18h00
Concertul pt. Crăciun vineri 13 dec. la
19:30 (în continuarea slujbei Sf.Maslu)

Slujba în noaptea de Crăciun: marți 24
dec. ora 21:00; joi 26 dec. ora 9:45.

**Slujba de Bobotează, sfințirea apei
(Aghiasma Mare) și slujba Sfântului
Ioan Botezătorul:**

Luni 6 ian, ora 9:30

Slujbele duminicale

La Parohia Lausanne se oficiază în
fiecare duminică și sărbătoare:
utrenia la 9:30; Sf.Liturghie la 10:00.

Vineri seara

În fiecare vineri la 18h30 se oficiază
slujba vecerniei, urmată de *o cateheză*.
Înainte de vecernie preotul spovedește.
Vineri 13 dec. la 18:00, în locul vecerniei
se oficiază **Sfânta Taină a Maslului**.

Catehism pentru copii

În fiecare duminică din lună, după
împărțășit, copiii sunt așteptați la *lecția de
catehism* (activități practice ș.a.).

Concertul de Colinde pentru Crăciun: Geneva 14 dec.19h30; Lausanne 13 dec.19h30.

Pentru botezul caselor (5 - 14 ianuarie) și pentru orice alt serviciu religios
Pr.Adrian Diaconu vă stă la dispoziție, tel: 022 700 49 18 (GE) sau 021 601 03 30 (VD)
mobil: 079 689 18 17, e-mail: <diaconu.adrian@gmail.com>

✠ CUVÂNTUL MITROPOLITULUI ✠

SCRISOAREA PASTORALĂ A IPS. MITROPOLIT IOSIF LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI

„Nu vă temeți, căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și acesta va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle. Și deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime de oaste cerească, laudând pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!” (Lc 2,10-14)

Preacucernice Părinte, Preacuvioase maici, Iubiți frați și surori,

Marea Sărbătoare a Nașterii Domnului ne pune iar față în față cu bunătatea cea nespusă a lui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu se naște Prunc smerit în iesle, într-o lume dominată de păcat și de moarte, pentru a ne redescoperi și împărtăși bunătatea dumnezeiască față de tot omul ce vine în lume. Cerul se întâlnește cu Pământul, Făcătorul cu creatura devine una, Dumnezeu se alătură omului pe pământ pentru a-l ajuta să își depășească neputințele, egoismele, ura și izolarea față de celălalt, și să învingă mai apoi moartea cea atât de temută de tot omul. Izvorul bunătații ni se descoperă prin Fiul Cel întrupat care ne arată prin Sine bunătatea absolută a Părintelui ceresc și ne spune : „Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu” (Mt 19, 17). Bunătatea lui Dumnezeu ni se arată întreagă în iubirea Lui pentru noi

și ne cheamă la bunătate și pe noi oamenii, ca semn al credinței și al dorinței noastre de a Îi semăna, de a fi ai Lui.

Sursa bunătații este Hristos Cel născut în ieslea sărăcăcioasă, pe El Îl sărbătorim. Să ne păzim mintea și inima pentru a nu cădea pradă astăzi

tentației de „a praznuî Crăciunul fără Hristos”, dăruirea fără Dăruitorul Cel veșnic, așa cum se întâmplă cu mulți dintre frații noștri și cu mulți dintre noi. Toate să le facem în numele Lui și să nu ne rușinăm în fața oamenilor din cauza credinței noastre.

Cum ar arăta oare viața noastră dacă ne-am îndemna și ne-am inspira întotdeauna unii pe alții la bunătate ? Bunătatea este una din cheile care ne poate deschide poarta Împărăției lui Dumnezeu, Raiul, este bunătatea dublată de fapta bună. Zice Sfântul Apostol Petru : „puneți și

din partea voastră toată sânguința și adăugați la credința voastră fapta bună, iar la fapta bună, cunoștința..." (II Petru 1, 5-8)

Iubiți frați și surori în Hristos,

Sfântul Marcu Ascetul spune că „Domnul e ascuns în poruncile Sale, și cei ce-L caută pe El Îl găsesc pe măsură ce le împlinesc”. Așa este și cu bunătatea, împlinindu-o, vedem pe Cel ce este Bunătatea Însăși și vedem ceea ce ne pregătește bunătatea trăită și împlinită încă din această lume. (...)

Credem și noi de multe ori că totul ni se cuvine, că tot ce avem ne aparține și că nu datorăm nimănui nimic. Dar vedem cu adevărat că nu rămâne la sfârșitul zilelor noastre decât dragostea și bunătatea, cu cele pe care le-am dăruit din dragoste și bunătate, așa cum cântăm în colindele atât de dragi nouă.

Bunătatea și dragostea L-au făcut pe Fiul lui Dumnezeu sărac pentru noi. Însă sărăcirea Lui înseamnă bogăția noastră astăzi, o moștenire veșnică. Sărăcirea noastră pentru El aici, înseamnă îmbogățirea noastră și aici și în Veșnicie. Bunătatea schimbă inima omului, o face luminoasă și o curăță de gândurile cele rele.

Iubiți credincioși și credincioase,

Izvorul bunătății este Însuși Dumnezeu, „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit” să îl căutăm la Cel ce pe toate ni le-a dat în bunătatea Sa. Să Îl chemam pe Hristos-Pruncul să se sălășluiască și în inima noastră, prin Duhul Sfânt, să facă din ea Betleem și

iesle cerească și să ne rugăm să auzim când și El ne cheamă pe nume și ne spune : „Eu sunt părintele tău, Eu sunt fratele tău, Eu sunt mirele sufletului tău, Eu sunt scăparea ta, Eu sunt hrana ta, Eu sunt îmbrăcămintea ta, Eu sunt rădăcina ta, Eu sunt sprijinul tău, Eu sunt tot ce-ți dorești tu. Când mă ai pe Mine nu-ți lipsește nimic. Eu sunt slujitorul tău, pentru că am venit să slujesc, nu să fiu slujit. Eu sunt prietenul tău și mădular al trupului tău și capul tău și fratele tău și sora ta și mama ta. Eu sunt toate pentru tine. Nu trebuie decât să stai lângă Mine. Pentru tine Eu M-am făcut sărac și pribeag, pentru tine am ridicat crucea și am coborât în mormânt, am venit pe pământ pentru tine, trimis de Tatăl, iar în cer Mă rog pentru tine Părintelui Meu. Ce vrei mai mult decât atât?” (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Să avem parte cu toții de Sărbătoarea Nașterii Domnului plină de lumina dumnezeiască ca să putem primi în inimile noastre pacea și bunăvoința vestite de îngeri la ieslea din Betleem, care să ne ajute să cultivăm bunătatea, unitatea și dragostea în familiile noastre și în comunitățile noastre în care suntem fiecare, precum și cu toți cei dragi, depășind egoismul și orice formă de izolare, încercând să urmăm în toate Domnului Hristos, Mântuitorul nostru!

Harul Domnului nostru Iisus Hristos, născut în ieslea Betleemului, să fie cu voi cu toți!

† **Mitropolitul Iosif,**
Paris, Nașterea Domnului 2018

✠ EDITORIAL ✠

Ce puteți citi în acest număr al publicației CREDINȚA

Numărul este dedicat, ca de obicei în această perioadă a anului, praznicului *Nașterii Domnului*, de aceea vom vorbi mai întâi despre importanța și semnificația acestei mărețe sărbători, dar și despre dedicația anului „2019 – Anul omagial al satului românesc” (vezi și fotografiile pe această temă).

Tot în acest sfârșit de an comemorăm „30 de ani de la Revoluția din decembrie 1989”, de aceea ne-am propus să vă prezentăm un dosar - o radiografie social-creștină a acestor trei decenii de postcomunism în România - completat de un articol împărțit în patru fascicule intitulat sugestiv „Diaspora românească, o șansă și o misiune pentru România”.

Urmare celor două scrutinuri electorale petrecute anul acesta în țară și în diaspora (alegerile parlamentare europene - 26 mai, și alegerile prezidențiale - 10 și 24

noiembrie) - prin care poporul român, inclusiv diaspora românească, și-a manifestat o dată mai mult vocația sa europeană - vă prezentăm un articol, împărțit în patru fascicule, cu titlul „L'Europe entre la christologie et la christophobie”, în care arătăm originile Europei și consecințele ulterioare ale modernismului.

Nu vor lipsi rubricile dedicate copiilor și părinților. În numărul acesta am mai adăugat o rubrică „Răspuns la întrebările tinerilor părinți”, precum și - de acum obișnuita rubrică - „Răspuns la întrebările tinerilor cititori”.

Acestor rubrici li se adaugă *Pagina activităților parohiale cu scop filantropic și caritativ*, *Rubrica liturgică*, cronica celorlalte activități parohiale, programul slujbelor și câteva știri.

Vă dorim o lectură plăcută !

”DIEU S’EST FAIT HOMME POUR QUE NOUS DEVENIONS DIEU” !

Saint Irénée

*« Le Christ peut naître mille fois à Bethléem –
s’il ne naît pas en toi, tu n’a pas part au salut ! » (Angelus Silesius + 1677)*

Noël nous invite à prendre conscience de ce qu’est notre nouvelle nature régénérée par Jésus-Christ. Dans l’Incarnation, nous sommes incorporés au Christ, car sa chair est devenue notre chair et ainsi sa divinité est devenue notre divinité en participant à sa vie. La norme de notre humanité, il faut le dire à haute voix, est notre divino-humanité, même par notre source, parce que Dieu nous a créés selon son image et dans le but d’une infinie ressemblance avec Lui, et même par notre restauration en Dieu qui a été fait par le Christ et par le Saint Esprit.

C’est pourquoi nous devons nous transformer au contact de la Parole faite chair, devenir nous-même comme la grotte - demeure de Dieu - car ”en s’incarnant, Dieu choisit d’habiter la fragilité humaine.

À Noël, Dieu entre dans notre intime humanité, il vient habiter nos déchirures et nos souffrances, là où précisément nous ne l’attendions pas. Le Christ nous rejoint au plus bas, il ne nous laisse pas seuls, il se fait homme comme nous pour mieux nous tendre la main et nous relever.

Vivons Noël dans la contemplation de ce mystère : Dieu vient de naître dans notre plus profonde intériorité, au

coin le plus sombre et peut-être le plus perturbé de notre âme, là où le péché a altéré l’image de Dieu en nous. Il est né dans cette grotte de notre cœur pour rétablir l’ordre là où notre volonté a semé le désordre par le péché. Il ose la vulnérabilité, il accepte de dépendre de l’homme, par amour de l’humanité.

Vivons Noël en nous laissant à nouveau étonner par l’immense don qui nous est fait, comme le dit si bien saint Irénée « Dieu s’est fait homme pour que nous devenions Dieu » !

Voilà le mystère de Noël plus nous nous humanisons, plus nous marcherons vers notre humanité, et plus Dieu pourra se révéler, à travers nous, à toutes celles et tous ceux qui, en ce monde, cherchent l’espérance et la paix”¹

En s’incarnant le Fils de Dieu vie non seulement parmi nous et avec nous, mais surtout en nous, pour mieux nous connaître, chacun et chacune, afin que nous puissions Le connaître et s’approcher de Lui en s’approchant les uns des autres. Notre communion entre nous est la condition sine qua non de la communion spirituelle avec Lui.

C’est pourquoi l’Abba Dorothee (moine palestinien du 6-ème siècle) écrivit : ”Supposez un cercle tracé sur le sol.

Imaginez que ce cercle est le monde et que son centre est Dieu. Les rayons sont les chemins des hommes. Plus les saints et les saintes ont le désir de pénétrer dans le cercle, plus ils s'approchent de Dieu et les uns des autres. Et plus ils se rapprochent les uns des autres, plus ils se rapprochent de Dieu. Comprenez qu'il en va de même pour le mouvement inverse : quand on se sépare de Dieu en allant vers l'extérieur, on ne s'éloigne pas seulement de Dieu, mais aussi des autres et plus on s'éloigne des autres, plus on s'éloigne de Dieu".²

N'oublions pas que cette approche - afin de vivre en pleine communion les uns avec les autres - n'est possible que pour les cœurs purs, humbles, cléments et miséricordieux, capables de participer aux joies et aux souffrances des autres.

Alors, quittons la nuit et les ténèbres de nos désirs égoïstes pour entrer dans la vraie lumière de l'amour, de cet amour qui va jusqu'au sacrifice de soi. Comme les mages, offrons le bon

encens de notre vie à Celui qui nous connaît par notre nom, la myrrhe de nos bonnes actions au Dieu qui aime tous les hommes et l'or de notre cœur à Celui qui en est le Roi.

Nous voyons à quel point Noël est une fête grandiose qui nous propulse vers notre véritable condition de Fils de Dieu. Alors, vivons-la consciemment, avec foi et amour, et ne nous laissons pas détourner de l'essentiel par tout ce faux apparat que le monde élève en cette période pour cacher sa nudité.

Que la grotte de votre cœur soit la véritable crèche où l'Emmanuel puisse naître et vous apporter toutes les grâces pour que la nouvelle année se déroule dans la paix, l'amour et la Santé.

*A tous nos chers lecteurs et à toutes nos chères lectrices,
Sainte et Joyeuse Fête de Notre Salut
et une heureuse Nouvelle Année !*

La Rédaction

¹ Frère Alois, comm. de Taizé, «Dieu se fait tout proche»: http://www.taize.fr/fr_article2632.html

² Saint Dorothée de Gaza, Œuvres spirituelles.

2019 – ANUL OMAGIAL AL SATULUI ROMÂNESC

NOAPTEA DE MOȘ AJUN ÎN TRADIȚIA SATULUI ROMÂNESC

”In seara de Mos Ajun toți copiii se adună și ascultă cu folos ce se spune de Hristos” ... !

Dedic acest articol Anului omagial al satului românesc, cu tot cortegiul sacru al obiceiurilor, datinilor și tradițiilor sale, și tuturor celor care, indiferent de vârstă, mai purtați în voi un suflet de copil. Și aceasta pentru că noaptea de Moș Ajun în satul românesc este noaptea în care cerul se coboară pe pământ și oamenii devin toți copii !

Dacă ar fi să mă duc Dincolo, în zarea celeilalte lumi, cred că nimic nu m-ar mai întoarce decât, o dată-n an, acel ceva dumnezeiesc, în zilele Crăciunului. Se spune că de Crăciun fug îngerii din cer pe furiș și vin să se joace cu copiii, fiindcă în ziua aceasta toți oamenii sunt copii, unii mai copii decât alții și de fiecare dată o luăm toți de la capăt, adică de la Naștere. Și nu apucăm să ne coacem bine, nu reușim să ne facem oameni serioși că iar dau năvală peste noi copiii cerului și ne iau la joc și la colindă și chiar dacă unii dintre noi am obosit și nu mai putem alerga, după 70 sau 80 de ani de copilărie, le dăm inima să ne-o poarte din casă în casă, din pat în pat, din lume în lume și Crăciunul, vrem nu vrem, ne mai cuprinde o dată, iară și iară în nesfârșitul vremii.

Retrăiește în pragul Crăciunului amintirea acelor momente prea fericite ale copilăriei. Grăbiți aducem săniuța în curte, ne scuturam de zăpadă și la glasul mamei ne îndreptăm spre casă. Tata mai aducea un braț de lemne tăiate pe care le pune

în lada din fața sobei de cărămidă pentru noaptea ce urma să vină. Se vedea că va fi o noapte geroasă, căci zăpada ne scârțâia sub picioare. Un muget pierdut în valea satului, un scârțâit la cumpăna fântânii și clopoțeii de la gâtul cailor ce zburdau cu săniile pe uliță, consuma puținul timp rămas până la coborârea întunericii. Noaptea aceasta era întotdeauna frumoasă, pentru că era așteptată de toți, mai ales de noi cei mici, era o noapte deosebită, era noaptea de Moș Ajun.

În timpul zilei, pe la amiază venea și Părintele cu Icoana și de fiecare dată, când o sărutam vedeam pe Pruncul culcat în iesle cu Mama Lui cea Sfântă și Bătrânul Iosif alături, parcă rugându-se la El. Așa ne explica Părintele cât se odihnea puțin la noi în casă întrebându-ne dacă mergem cu *«Bună dimineața»*.

Despre acest obicei nu știam prea multe, doar că noi cei mici, în zorii zilei de Moș Ajun, mergeam pe la casele oamenilor buni și primitori - și aproape toți ne primeau, pentru că așa era obiceiul - să cântam în cete *„Bună dimineața la Moș Ajun”*.

Ne pregăteam din timp, ne făcea mama câte o traistă pe care o puneam pe umăr să nu ne înghețe mâinile, în care adunam covrigii, nucile și poamele. Tata ne făcea câte un băț micuț să ne apărăm de câinii slobozi, dar erau puțini pentru că lumea știa că-n noaptea aceasta umblau copiii cu Moș Ajunul.

Așa ne luam cu vorba, cu pregătirea, până ce întunericul nopții cuprindea tot satul. De acum era liniște, toți eram în așteptare. Mama ne pregătea să ne facem baie - în copăița de lemn în care ne legănase când eram mai mititei - pentru că a doua zi, după ce ne întorceam din sat cu colindatul, urma să mergem, după obicei, la Biserică să ne împărtășim. Noi, de acum știam și nu mâneam nimic până ce primeam Sf. Împărtășanie.

După ce toți ne adunam în casă și o rugam pe mama să nu uite să ne trezească în zori pentru colindat, noi copiii mergeam la bunica în cămăruța ei și acolo o găseam aproape de vatră gândindu-se, mai tot timpul cu candela aprinsă și cu odaia înmiresmată de tămâie. Mergeam la ea pentru că știa să ne povestească multe despre întâmplările din sat, de război - bunicul fusese pe front - iar de câteva zile așteptam să ne vorbească despre Pruncul Iisus.

„În astă seară maică - ne spunea ea cu glasul stins și duios - este seara lui Moș Ajun. El a pregătit locul unde s-a născut Domnul Iisus și i-a pregătit și scutecele...” și ne tot povestea până ne prindea somnul și adormeam cu ieslea în gând.

Dis de dimineață, după cântatul cocoșilor, la o singură șoaptă a mamei ne trezeam. În casă deși era liniște nimeni nu

mai dormea. Tata făcea focul iar mama și bunica pregăteau turtele pentru ziua de Ajun.

Așa făcea mama în noaptea de Moș Ajun, pentru că așa moștenise bunica din bătrâni. Când o întrebam de ce se fac aceste turte atât de bine întinse și subțiri și de ce numai în noaptea aceasta, ne spunea că ele simbolizează „scutecele Pruncului Iisus”.

Dar noi în dimineața aceasta nu aveam prea mult timp de pierdut. După ce ne spălam fața, ne îmbrăcam și ne rugam înaintea icoanei, ne grăbeam să plecăm să colindăm prin sat. Parcă nici nu simțeam gerul și zăpada ce ne înfrunta, căci bucuria întâmpinării lui Moș Ajun ne făcea să trăim mai mult în cer decât pe pământ.

Când se făcea ziuă ne întorceam acasă. Pe tata îl găseam pe-afară, iar mama, în casă cu bunica, avea deja pregătite străchinile de lut cu bucăți de turte în ele, câte o lumânare, în fiecare, și o cană cu vin cu un covrig legat la toartă. Intram cu toții în casă, se aprindeau lumânările și se tămâia deasupra vaselor. Era liniște. Noi nu spuneam nimic, doar priveam cum bunica își ștergea obrajii plini de lacrimi. Se gândea la bunicul care murise, la feciorul ce l-a pierdut în război, la... oare la cine s-o fi mai gândit? Începeam deja a înțelege mai mult și noi. Toate aceste daruri aveau să fie împărțite apoi prin sat, pe la vecini, pe la bătrâni, pe la copiii pentru morții din familie.

După ce ne împărtășeam la Biserică, veneam acasă și mâncam și noi din turte, din covrigii și poamele adunate cu colindul. Era Ajunul Crăciunului, zi de post și mama nu ne dădea altceva de mâncare.

Stau și mă întreb dacă acum, când ne simțim departe de acele locuri și de acele timpuri ale copilăriei, am mai putea oare cere ceva și noi în dar Moșului Bun.

Eu i-aș face smerită rugă să nu schimbe vreodată obiceiul acesta de la noi și să ne promită ca întotdeauna seara de Ajun o va face numai acolo cu noi, **în țara de Crăciun și de colindă.**

... Și de aceea spun că, de ar fi să mă mai întorc vreodată de Dincolo, aș veni

numai atunci, o dată-n an, când tot cerul se coboară să facă Crăciunul la noi acasă, undeva în „munții din suflet”.

Pr. A.D.

Acest articol a mai fost publicat sub titlul „Bună dimineața la Moș Ajun” și în rev. Credința, Crăciunul 1996, Nr. 2-3 (6), p.3. și apoi republicat și în rev. Credința, Crăciunul 2013, p. 26.

ÎN SATUL MEU CU IUBIRE

poezie de Florentina Mitrică - 2015 (titlul original: În orașul cu iubire)

În satul meu cu iubire locuiesc tot mai puțin,
Drumul către fericire, din păcate, nu-l mai știm...
E așa frumos aici, ca-ntr-o lume de povești!
Tot ce trebuie să faci este numai să iubești!

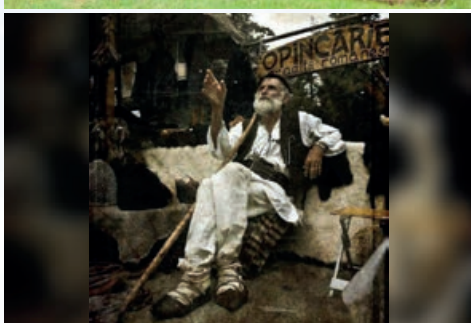
În satul meu cu iubire, oamenii mereu zâmbesc.
De atâta fericire, ochii lor toți strălucesc.
Politețea e firească, iar atunci când se nârnănesc
Nu se spune „bună ziua”, ci se spune „te iubesc!”

În satul meu cu iubire nu există cerșetori,
Toată lumea dăruiește doar emoții și fiori!
Florile sunt mai frumoase, frunzele în pomi dansează,
Noaptele sunt în lumină, inimile radiază...

În satul meu cu iubire, oamenii nu merg, plutesc,
Le-au crescut pe spate aripi, tot spunându-și „te iubesc!”
Nu există sărăcie, sunt avuți și fericiți,
Cea mai mare bogăție-i că iubesc și sunt iubiți...

În satul meu cu iubire nu există umilință,
Oamenii nu știu să plângă, nu există suferință.
Trupurile-s sănătoase, ele nu îmbătrânesc,
Vitamina e iubirea și pastila „te iubesc!”

În satul meu cu iubire, oamenii-s nemuritori.
Nu există cimitire, când iubești n-ai cum să mori!
Cine vrea eternitate, cine vrea-n veci să trăiască,
Poate să se mute-aici, doar să știe să iubească!

Imagini din satul românesc, sursa: internet

30 DE ANI DE POSTCOMUNISM ÎN ROMÂNIA (1989 – 2019) O RADIOGRAFIE SOCIAL-CREȘTINĂ

La împlinirea a 30 de ani de la evenimentele petrecute în România în decembrie 1989, care au marcat căderea comunismului, prin curajul și jefă un tineri nevinovați de pe tot cuprinsul țării, vă propunem un articol cu acest titlu, împățit în trei fascicule. Articolul este inspirat din:

- *Emisiunea Trinitas Tv "Credință și Cultură" din 07. 04.2019, în care dl Vasile Bănescu l-a avut ca invitat pe dl Conf. Univ. **Radu Preda**, Președintele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, pe tema: "După 30 de ani – România în postcomunism"; precum și din:*

- *Conferința dlui Conf. Univ. **Radu Preda**, cu titlul "Sinteză istorică a ultimilor 30 de ani (1989-2019)", ținută în cadrul Simpozionului "Dumitru Staniloae" (ed. a VII-a), Iași, 15-17 mai 2019.*

I. Creștinismul ca antidot la ideologia comunistă

Comunismul în regimurile totalitare din sec. XX, a fost un flagel, care a trimis la moarte peste o sută de milioane de oameni în întreaga lume (cf. R.J.Rummel și St. Curtois). Acestui democid, numit și "Holocaustul Roșu" i-a căzut pradă și România, timp de aproape 50 de ani, și aici a făcut (cf. unor cercetători) aproximativ două milioane de victime.

Comunismul și nazismul sunt cele două ideologii criminale ale secolului trecut, două monstruoziități responsabile de moartea a sute de milioane de oameni. În demascarea și condamnarea atrocităților lor s-a operat, din păcate, cu dublă măsură. Dacă nazismul a fost pe bună dreptate condamnat și scos în afara legii, în privința comunismului, acesta nu numai că acesta nu a fost condamnat, ca și nazismul, dar se încearcă mai nou chiar o reabilitare a lui, socotindu-se a fi în esență o ideologie bună care, vezi Doamne, ar fi fost doar greșit înțeleasă și prost aplicată (a se vedea discursul

elogios la comemorarea lui K. Marx ținut în mai 2018 de fostul președinte al Comisiei Europene J-C. Juncker, chiar în vechea biserică din Trier construită de Constatantin-cel-Mare).

Aici este într-adevăr o mare dilemă și inclusiv teologia, și mai cu seamă *teologia socială*, într-o țară postcomunistă, religioasă și preponderent ortodoxă, cum este cazul României, trebuie să-și asume rolul incomod de a analiza și de a demasca la rigoare meandrele acestui tip de reabilitare, readucând în discuție principiile creștine ale vieții personale și colective, punându-și problema în ce măsură o Biserică majoritară, de anvergura Bisericii Ortodoxe Române, poate să fie doar pe post de instrument paleativ la mizeriile lumii sau poate să aibă un rol mult mai activ, de a le preîntâmpina.

Nu încapă îndoială că Biserica Ortodoxă Română și conducerea ei pledează pentru o etică a memoriei,

pentru importanța recuperării memoriale, pentru ca în viitor să nu mai ajungem în situația de a asista neputincioși la genocidul demonic, ideologic și politic, al propriului popor.

Subliniez ”demonic” folosind termenul utilizat de scriitorul danez Soren Kierkegaard (filozof, teolog și critic literar), care a avut o intuiție foarte corectă în legătură cu ingredientul *demonic* al comunismului: ”*tăria și forța comunismului*, spunea el, *să evident în ingredientul demonic conținut în el, ca religiozitate, căci demonicul conține și el adevărul, numai că e răsturnat*”. Această referință se adaugă la o listă relativ lungă de referințe ale unor personalități - avem și în teologia ortodoxă un Berdiaev, și nu numai el - care au denunțat de la început încadrarea greșită a comunismului printre doctrinele politice, atrăgând atenția că acesta este mai degrabă ”*o ofertă pseudo-religioasă*”, decât o doctrină politică, de aceea și conflictul funciar între comunism și religie. Părintele André Scrima vorbea și el despre comunism ca fiind o ”evanghelie a absenței lui Dumnezeu” o ”evanghelie a întunericii”.

Într-adevăr, comunismul s-a dogmatizat fără să aibă revelație, de aceea poate fi definit ca o ”*dogmă fără revelație*”, de unde și tendința, inclusiv a lui Marx, de a dogmatiza perspectiva asupra realității. Dincolo de faptul că detestă cerul, comunismul - și în principiu orice ideologie - pune realitatea imediată pe un pat al lui Procust și o ciopârțește cum consideră de rigoare.

Dumnezeu n-a căutat, însă, la puținătatea noastră și ne-a dăruit la vreme de cumpănă mari Părinți duhovnicești, trecuți prin închisorile

comuniste, ca să străbatem, agățați de sutana lor de lumină, prin bezna de iad a comunismului. De aceea, după 50 de ani de pribegie prin pustii roșu, cu speranța ajungerii în *pământul făgăduinței*, Dumnezeu și-a întors fața către noi și, în decembrie 1989, jertfele a numeroși tineri români din toate colțurile țării, care și-au dat viața pentru libertatea și demnitatea poporului lor, dar și pentru apărarea credinței strămoșești, au eliberat țara de teroarea comunistă. Căderea comunismului, însă, nu a însemnat - din păcate - și dobândirea imediată a libertății mult dorite, în sensul eliberării totale de sechelele comunismului sau a eradicării definitive a recilelor totalitare.

Societatea și Biserica s-au confruntat din plin cu sechelele regimului traumatizant al celor 50 de ani de comunism, în care au dispărut complet demnitatea umana, onoarea dintre oameni, precum și o serie de reflexe individuale și publice, ca de pildă admirația față de valoare, cinstea și corectitudinea, conștiința asupra vieții, a muncii, a familiei și a societății. În modul acesta comunistoid de aplatizare a diferențelor dintre indivizi, și de alergie la calitățile umane, și-a făcut loc noul tip de ”*homo sovieticus*” - în variantă dâmbovițeană - alergic la tot ceea ce înseamnă schimbare, deschidere sau performanță.

Să nu uităm că comunismul a distrus masiv și în primul rând *elitele*. Acestea, în perioada precomunistă, erau ca atare nu numai pentru că aveau bani și resurse să studieze în străinătate sau să facă performanță, ci și pentru că știau să facă un echilibru judicios între interesul public și cel personal. Acest echilibru a fost distrus total și aproape iremediabil de către comunism. Prosperitatea elitelor

din perioada precomunistă nu depindea de banii pe care acestea îi furau de la stat. De altfel societățile comuniste au dat cele mai egoiste și mai corupte societăți în postcomunism. Am rămas, așadar, din mult dorita democrație doar cu fiicele ei vitrege: birocrația, corupția și hoția!

Utopia marxistă a creat și tipul acela de *intelectualitate de masă*, o consecință nefastă, pt că în loc să avem o alfabetizare în masă am avut de fapt o ideologizare masivă, care a dus la crearea unei pseudo-intelectualități, foarte periculoasă.

Așadar, de la onoarea avariată, simțul proprietății relativizat, chiar caricaturizat, eliminarea elitelor, indiferența totală față de spațiul public, birocrația, corupția, ș.a., am ajuns supraviețuitori pe cont propriu și ne-am trezit în postcomunism foarte atomizați. De aceea Bisericii, după 1990, în ciuda criticilor și acuzațiilor care i-au fost aduse, i-a revenit acel rol fundamental de

a crea liantul societății, între indivizi, pe care nimeni altcineva nu l-ar fi putut da. Trebuie subliniat faptul că, după '90, Biserica și-a asumat din mers rolul acesta de coagulant al unei societăți bolnave de atomizare.

Să nu uităm că forța Bisericii, care este permanent iluminată și întărită de puterea Duhului Sfânt, face ca ceea ce îi stă în cale să fie chiar calea de urmat, prin aceea că devine o șansă de a-și pune la încercare puterea și răbdarea și de a dobândi forțe noi, întrucât – prin puterea Duhului – ceea ce ne blochează drumul devine chiar drumul, ceea ce ne împiedică o acțiune ne face să avansăm și mai mult, iar în fiecare obstacol este o șansă de a ne întări și de a ne îmbunătăți condiția.

Din acest p.d.v. putem vorbi de Biserica și de rolul ei - in extenso de *rolul creștinismului*, care este realist prin excelență - *ca antidot la ideologie*, indiferent care ar fi ea, și la urmările ei.

30 DE ANI DE POSTCOMUNISM ÎN ROMÂNIA (1989 - 2019)

II. O privire retrospectivă asupra celor 30 de ani de postcomunism

Perioada celor 30 de ani de postcomunism la care ne referim aici este mult prea apropiată ca să putem împărți acest trecut recent după anumite criterii. La nivel instituțional, social, cultural, mental, procese de metabolizare a unei traume, mai cu seamă cum a fost cea a comunismului, durează de regulă mult mai mult. O jumătate de secol de comunism nu se poate șterge în doar 30 de ani. Trebuie să fie măcar o simetrie între durata răului și durata terapiei. Pe de altă parte, dacă luăm în calcul modelul biblic al celor 40 de ani trecuți

de poporul ales în pustia Egiptului, noi intrăm acum abia în ultimul deceniu de posibilă tranziție, și – practic - ne apropiem de momentul în care nu vom mai putea da vina pe comunism sau pe efectele lui pentru neîmplinirile noastre, inclusiv în raport cu o posibilă și necesară cultură a memoriei crimelor comunismului.

După acești 30 de ani, în lipsa unor prioritizări a istoriei recente, trebuie să ne rezumăm doar la câteva precizări, analizând mai curând unele curente sau tendințe din această perioadă, în care

s-au întâmplat prea puține lucruri din punct de vedere memorial. În acest sens putem vorbi sigur de anumite formule și anume:

- A fi în postcomunism nu înseamnă a fi automat în post-totalitarism! Reflexele totalitare au, din păcate, reziliență teribilă, și acestea pe toate planurile: în zona politică, culturală, și inclusiv a vieții noastre cotidiene, a tendințelor, a gusturilor și a modului în care ne trăim viața zi de zi.

- La polul opus putem remarca faptul că postdictatura nu a însemnat neapărat și libertate deplină! Sunt oameni care nu au realizat nici după 30 de ani că acum sunt liberi de dictatură! Avem un deficit de informație în acest sens, întrucât nu s-a făcut mare lucru pentru ca oamenii simpli să înțeleagă că au devenit liberi, și nici să priceapă ce înseamnă această libertate și cum poate fi ea folosită.

- Deasemenea, postcentralismul feroce exercitat de partidul unic nu înseamnă că avem acum șanse egale de inițiativă la nivel local. Deci, este clar că avem un deficit de inițiativă și de curaj, tocmai pentru că ne raportăm încă la un decident central, care ar avea toate frâele în mână, ceea ce nu este adevărat.

- Tot așa, postinjustiția nu înseamnă că avem astăzi justiție; așa cum un post-stat de ne-drept nu înseamnă de la sine un stat de drept.

Avem așadar în față un set de evidențe pe care nu le putem însă decoda la adevărata lor anvergură pentru că, după căderea unui regim totalitar, care a avut nu numai brutalitatea pe care o știm și nu numai că a comis crime odioase (cele mai multe dintre ele neinvestigate încă), dar durata lui prelungită de timp a resetat pur și simplu datele istorice prin

oamenii pe care i-a influențat.

Așadar, sunt oameni care, din acest punct de vedere, văd postcomunismul mai grav decât însuși comunismul, adică îl consideră mai rezistent la înoini decât dictatura ca atare.

Ce perspective ni se oferă în următorii 30 de ani

După parcurgerea acestor trei decenii se întrevăd unele provocări importante care așteaptă societatea românească, la nivel de țară, inclusiv Biserica. Suntem fie în situația de a anunța că urmează alți 30 de ani, ca și aceștia care au trecut - cu acest amestec confuz între stigmatele totalitarismului și perspectivele unei reale democrații, între toxicitatea vechiului și nesiguranța noului -, fie suntem în situația de a constata că sunt trei elemente certe care se conturează la orizont, pe care nu le putem nega, și în funcție de care ne putem coagula atenția și energia în mod constructiv:

- Primul este faptul că România va trebui (și sperăm) să rămână în continuare parte a celor două mari proiecte: **membră a Uniunii Europene și a NATO** (fără să le fetișizăm pe nici-una dintre ele!). Aceste două proiecte par să fie esențiale în menținerea noastră pe harta unor interese geo-strategice și economice, cultural-spirituale și istorice, care să corespundă (chiar și parțial) propriilor noastre interese și năzuințe actuale.

- Al doilea, care este în același timp și marea noastră problemă pentru următorii 30 de ani, rămâne fundamental elementul **demografic**. În țară suntem din ce în ce mai puțini, la propriu! Dacă am avea nevoie de 40 de milioane de locuitori, ca să fim cât de cât siguri că rezistăm pe

scara istorică (după unii sociologi), este limpede că deficitul nostru de astăzi este aproape la limita sinuciderii. Problema nu este doar că nu se mai nasc mulți copii (deși aceasta este o mare problemă a viitorului țării și al Bisericii), ci și aceea că din ce în ce mai mulți părăsesc țara. Aceasta constituie, așa cum spuneam, o problemă majoră pe termen lung, la scară istorică.

- Al treilea element, care suscită o problemă subsecventă celei anterioare, este fără îndoială cel al *diasporei*. În acești 30 de ani care s-au scurs, elementul de noutate absolută care s-a consumat – într-o sinteză istorică care are în vedere fenomenele, nu doar cifrele – este faptul că s-a consolidat o *”România în afara României”*. Este prima dată în istoria noastră când suntem în această situație. Dacă până acum, începând cu sec. al XIX-lea, racordarea noastră la Occident s-a făcut doar prin elite, fie ele și fluctuante, în ultimii 30 de ani avem mase întregi de români care au luat calea Occidentului pentru un trai mai bun. Ei fac o racordare între țara de origine și cea de adopție neștiută și neasumată ca atare. Pentru prima dată în istoria noastră suntem în situația de a avea o clasă de mijloc, inclusiv din p.d.v. intelectual, care ne racordează la Occident. Este

o noutate sociologică, cantitativă și calitativă, care ar trebui să-i interogheze pe decidenții acestui popor !

Este curios că România nu are până acum un *”Institut al Diasporei”*, care să analizeze, să cuantifice acest fenomen, cu atât mai mult cu cât la ora actuală găsim români care au plecat să muncească, pentru un salariu decent și pentru o viață mai bună, în toate colțurile lumii. Ne-am *”viralizat”* (ca să folosesc un termen neoromânesc), pentru că a fi român astăzi a devenit deja sinonim cu a fi peste tot! Aceasta este o experiență absolut inedită, și este păcat că în România – în afară de statistica valutei consistente pe care diaspora românească o trimite sau o aduce în țară (3 miliarde de Euro în 2018) - nu există încă un interes de a decoda acest tip extraordinar de informație și de inspirație, atât de benefic pentru redresarea țării. Este clar că România nu mai poate fi împărțită între cei care rămân acasă și cei care pleacă, aceasta ar fi poate cea mai dramatică și mai păguboasă împărțire, ci ar trebui să se profite și altfel de experiența bogată a celor ce au plecat, cu atât mai mult cu cât cea mai mare parte dintre ei continuă să țină legătura cu țara prin cei rămași acasă din familiile lor.

Imagine din timpul Revoluției anticomuniste, București - decembrie 1989

30 DE ANI DE POSTCOMUNISM ÎN ROMÂNIA (1989 - 2019)

III. Pacea unui popor este o binecuvântare divină ce trebuie să se transpună în ani de prosperitate

Acești 30 de ani, care s-au scurs de la evenimentele din decembrie 1989, constatăm cu satisfacție că sunt ani fabuloși, în sensul că sunt 30 ani de pace (fără război) și de tranziție (poate mult prea prelungită), iar pacea unui popor, mai ales cea îndelungată, trebuie să-i confere acestuia tot atâția ani de prosperitate. Prin aceste trei decenii, fără război, am depășit în timp limita celor 20 de ani de pace pe care i-am avut imediat după Marea Unire.

Să ne amintim că în urmă cu 100 de ani am avut doar două decenii de normalitate și de construcție, 1918-1938 (de la Marea Unire și până la momentul dictaturii lui Carol al II-lea). În doar două decenii am făcut atunci o Românie Mare, cu o economie care era în concurență cu economiile europene, și tot atunci s-a creionat o inteligență și o elită din care noi ne revendicăm și astăzi. După aceste două decenii a început salva de catastrofe care au culminat cu dictatura comunistă.

Iată că Dumnezeu ne-a dat acest răgaz, ca după căderea comunismului să vorbim azi de trei decenii de pace și de prosperitate. Aceasta nu ne împiedică să constatăm însă, că în aceste ultime trei decenii ar fi trebuit să facem dublu decât au făcut înaintașii noștri în cele două decenii amintite. Și, chiar dacă avem o conștiință a limitelor, chiar dacă nu ne plac anumite lucruri, este

clar că în aceste trei decenii România s-a transformat fundamental, inclusiv Biserica - atât în bine cât și în rău.

Este adevărat că Biserica are multe și neconținute reproșuri din partea celor ce sunt în afara ei (din păcate din ce în ce mai mulți și mai virulenți), dar chiar și în interiorul ei sunt persoane, atât printre mireni, dar și printre clerici, care fac parte din Biserică dar nu din convingere deplină. Și aceasta poate fi o cauză pe care noi, cei care ne revendicăm ca oameni ai Bisericii, trebuie să o luăm în calcul și, acolo unde este posibil, să încercăm să o remediem.

Nici statul român nu a scăpat de transformări (și cu atât mai puțin el) întrucât, iată, s-a dedublat în acești ultimi 30 de ani, și dacă putem vorbi totuși de mult trâmbișatul ”*stat paralel*”, atunci el poate fi cel al *diasporei vizavi de țara de origine*. Când te uiți la agenda și prioritățile celor din țară și la cele ale diasporei românești nu poți să nu constăți că trăiești chiar în doua lumi paralele. Există o *societate românească paralelă*, și aceasta este diaspora românească, care - în momentul în care va primi și va fi încurajată să se exprime prin vot - va schimba stadiul de origine.

Eu cred cu adevărat că ”*din Diaspora va veni mântuirea*”, pentru că de aici va veni schimbarea!

O nouă cultură a libertății ar putea fi fundamentul unei noi epoci istorice

În ceea ce privește speranța noastră pentru viitorii 30 de ani nu cred că trebuie să părem nici cimizi, dar nici exagerat de optimiști. Cred însă că avem în fața noastră un patrimoniu din care ne hrănim prea puțin. Este vorba de *patrimoniul sfințeniei indirecte* pe care comunismul a provocat-o și a scos-o la iveală.

Mă refer strict la exemplul unor oameni din această cruntă perioadă comunistă care ar fi putut ceda, dar nu au făcut-o, ar fi putut trăda, dar nu au făcut-o, ar fi putut să se "adapteze" practic ticoloșiei, dar nu au făcut-o, ceea ce mulți au făcut, și atenția noastră nu ar mai trebui să se îndrepte doar spre contabilizarea fracturilor morale a celor ce au cedat, sau spre judecarea lor, ci să se hrănească mai curând, în mod real și constructiv, din exemplul celor ce au avut tăria și curajul să rămână verticali până la capăt.

Din exemplul lor ar trebui să ne hrănim într-un nou tip de civism - nu al drepturilor omului, cum pașal și superficial se vehiculează în spațiul nostru public - ci într-un civism alimentat chiar din acest patrimoniu de rezistență, de umanitate și de frumusețe morală, în plină epocă a hidosului și a inumanului, un patrimoniu în care putem să identificăm resursele necesare, nu atât pentru a fi sau a deveni anticomuniști sau adepți ai unui curent sau altul politic, ci pentru a promova o nouă cultură a libertății.

Aici cred eu că este miza și aici, într-adevăr, evanghelia lui Hristos revine în actualitate, în mod deloc surprinzător pentru noi oamenii Bisericii, dar pentru

cei care sunt în căutare de repere astăzi, pentru cei care sunt dezamăgiți și de comunism, dar și de democrație, această a treia cale, a *libertății de tip evanghelic*, este una deloc iluzorie, pentru că în plină epocă a contestării ei celei mai virulente, această libertate avea să se exprime de-o manieră plenară.

Această plenitudine patrimonială - pentru că, repet, este vorba de mii de cazuri - ne așteaptă ca un cadou nesperat pe care l-am primit, iată, prin mila lui Dumnezeu și prin pedagogia Lui insondabilă, după 50 de ani de comunism. Și iată că, încă mai avem nevoie, probabil, de câteva decenii să ne obișnuim cu frumusețea și măreția acestui dar, care ar putea să fie *fundamentul unei noi epoci istorice*.

Această libertate adusă de creștinism - și care este mereu accesibilă omului de bun simț, celui care are curiozitatea să cerceteze creștinismul și să-l îmbrățișeze în cunoștință de cauză - este singura libertate autentică.

Veneratul Părinte Arsenie Boca, care a trăit din plin persecuțiile comuniste, și care este unul dintre exemplele cele mai grăitoare de rezistență prin credință din această perioadă, scria în finalul *cuvântului înainte* al cărții sale „Calea Împărăției”:

„Există o singură cale senină: trăirea învățaturii creștine, în toată adâncimea ei și în toată sinceritatea noastră. Aceasta rămâne singura cale sigură, pe care trebuie să o învățăm mereu, în fiecare rând (generație n.n.) de oameni.”

Redacția

Celebrarea a 30 de ani de la Revoluția română Parohia Lausanne, 15 decembrie 2019

Duminică 15 decembrie 2019 Parohia ortodoxă română din Lausanne, la inițiativa și în prezența ES Dl dr. Vlad Vasiliu, Ambasadorul României în Elveția, organizează (la Templul Montriond) o ceremonie pentru celebrarea celor 30 de ani care s-au scurs de la Revoluția din decembrie 1989. La slujba Sfintei Liturghii, care precede acest moment comemorativ începând cu ora 10 :00, va cânta Corala "Ciprian Porumbescu" a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, dirijor: Pr. prof. Lucian Tablan Popescu. Ceremonia se va deschide cu discursul pr. paroh Adrian Diaconu

Iubiți credincioși, Dragi prieteni,

Iată-ne ajunși la 30 de ani de la Revoluție, 30 de ani de libertate de exprimare nestingerită a volorilor creștine, valori care constituie statornicia și libertatea noastră ca popor.

De aceea ne bucurăm să transmitem, de-aici de la Lausanne, un mesaj de unitate al Diasporei românești în jurul valorilor în general, și al celor creștine în special, într-o lume tot mai încercată de radicalizare și de diviziuni, mai ales, ideologice.

Este de apreciat și de remarcat că noi, cei din diaspora, aflându-ne departe (geografic) de țara mamă, rămânem totuși cu inima mereu aproape de ea, poate chiar mult mai aproape decât mulți dintre cei rămași acasă !

La 30 de ani de la prăbușirea sistemelor totalitare a regimurilor centrale și est europene nu ne putem apleca asupra temelor religioase și a manifestării publice a credinței creștine fără să ne gândim la faptul că însăși prezența noastră aici, dincolo de granițele țării, promovând importanța valorilor creștine, nu ar fi fost posibilă dacă părinții și bunicii noștri nu ar fi reușit să le mențină intacte în vremuri de opresiune și cenzură. Apărarea

acestor valori creștine în timpul comunismului s-a făcut, așa cum știm, cu numeroase sacrificii.

Până în urmă cu trei decenii nu aveam privilegiul libertății, pe care-l avem astăzi, și aceasta grație celor care au avut curajul să spună **nu** comunismului ateist, și mulțumită celor care și-au dat viața în decembrie 1989, pentru eliberarea țării de un regim inuman, pentru libertatea și demnitatea poporului român, pentru instaurarea democrației, dar și pentru apărarea credinței strămoșești.

Sacrificiul lor ne cheamă astăzi să facem mai mult decât să *celebrăm* această libertate, fie ea de mișcare, de gândire, sau de exprimare a convingerilor și a credinței.

Multe dintre valorile creștine - solidaritatea, toleranța, iubirea aproapelui - devin poate mai vii, mai pline de sens, pentru noi românii din afara granițelor țării, decât pentru cei rămași acasă, și aceasta și pentru că noi, cei plecați departe, avem poate mai multă nevoie de reazem sufletesc într-o societatea occidentală profund secularizată.

Pentru românii exilați, până în urmă cu 30 de ani, valorile creștine,

precum credința, trăirea spirituală și accesul la libertatea religioasă, aveau un rol aproape terapeutic, făcându-le exilul mai ușor de suportat.

Astăzi, în fața diversității culturale și etnice, a globalizării și a apariției unor noi ideologii relativizante, valorile creștine întăresc identitatea unor comunități, care la rândul lor trebuie să încerce să reziste valului nou, contestatar la adresa creștinismului și a rolului religiei, în general.

Nu este ușor pentru multe comunități din diaspora să se confrunte cu aceste noi tipuri de provocări, cum nu este ușor nici să identifice soluții pentru construirea de locașuri de cult proprii sau să obțină sprijin financiar în acest scop.

Ultimele trei decenii după căderea Zidului Berlinului și reunificarea Germaniei, care au însemnat primul pas către ceea ce reprezintă astăzi proiectul unei *uniunii europene extinse*, au adus nu numai libertate de gândire și mișcare, ci și multe transformări pe scena globală,

schimbări profunde la nivelul societăților, al infrastructurii mentale, sociale, economice și politice. Este adevărat că unele evoluții ni le-am fi dorit mai rapid, iar altele parcă au fost prea alerte.

Este important, însă, să încercăm să ne adaptăm acestei lumi, în continuă schimbare, și în același timp să rămânem fideli valorilor esențiale umane și creștine, și să ne amintim de fiecare dată, când percepem excesul de libertate ca pe o povară, că aceasta a fost obținută cu multe sacrificii și jertfe, și din această cauză trebuie să o folosim cu înțelepciune, într-un sens care zidește și unește, și nu într-unul care destramă și desparte.

Fie ca Dumnezeu să-i odihnească în locașurile Sale de lumină pe toți cei care și-au dat viața în urmă cu 30 de ani, pentru eliberarea României de comunism, și pentru libertatea și demnitatea poporului român !

Dumnezeu să binecuvânteze România și Diaspora românească !

Concert colinde : Templul Montrioud, Lausanne (sus) și biserica Geneva/Grand-Lancy (jos)

❖ DIASPORA ROMÂNEASCĂ ❖

DIASPORA ROMÂNEASCĂ O ȘANSĂ ȘI O MISIUNE PENTRU ROMÂNIA

*Nu putem vorbi despre cei 30 de ani de postcomunism în România fără să facem o analiză lucidă, retrospectivă și perspectivă, a impactului cel mai important pe care acești ani l-au avut pentru țară, și anume **diaspora românească**.**

Termenul de *diasporă* - *dispersare* se referă la totalitatea comunităților evreiești dispersate ca urmare a distrugerii Ierusalimului și alungării populației de către Nabucodonosor II, regele Babilonului; și (prin extensie) se referă la un grup etnic aflat în afara granițelor țării de origine.

Fenomenul *diasporei* este unul foarte complex, pe de o parte, iar pe de alta este unul tulburător și dramatic. Meditând la ceea ce s-a întâmplat în istoria poporului Israel, constatăm că a existat, într-adevăr, o mare diasporă evreiască, dar aceasta a fost prevestită de Dumnezeu avertizându-l pe Moise că atunci când poporul va păcătui, atunci când se va îndepărta de Dumnezeu prin neascultare, și atunci când Dumnezeu se va mânia pe popor, îl va împrăștia.

Cred că acest exemplu trebuie luat în serios atunci când vrem să facem o analiză corectă a diverselor cauze ale fenomenului *diasporei*, indiferent despre ce țară vorbim. Țara noastră a ajuns în situația nemaiîntâlnită în istoria ei, ca milioane din fiii și fiicele ei să aleagă calea diasporei nu pentru că a umblat în voia lui Dumnezeu.

Dar, în același timp, nu putem să ignorăm faptul că Dumnezeu, de atâtea ori în istorie, a făcut ca tot răul să fie spre binele omului și a poporului drept-credincios. Mesajul Lui pentru *diaspora românească*,

în acest caz, este cu atât mai valoros și el s-ar putea traduce astfel : și în diasporă aveți o misiune, aveți un mandat, aveți o chemare foarte înaltă, aceea de a trăi după învățătura și valorile pe care le-ați dobândit prin Hristos!

Diaspora – încotro ?

Trebuie să precizăm că problema diasporei pentru România este una fundamentală, și ea nu poate fi tratată decât cu o maximă atenție. Și aici nu este vorba doar de aspectul financiar al celor 3 miliarde de Euro pe care diaspora le-a trimis (sau le-a adus) în țară în anul 2018, ci și de unul cu impact social foarte puternic.

Anul 2017 a fost primul an în care s-au născut mai mulți copii în diaspora românească (peste 630.000) decât în România. În primele 9 luni ale anului 2019 în România s-au născut doar 139.129 de copii, cu 2.000 mai puțini decât în aceeași perioadă a anului precedent, ca și cum nu ar fi fost de ajuns rata din ce în ce mai ridicată a migrației, la care se adaugă numărul ridicat al deceselor (1.350 la 100.000 de locuitori). În aceste condiții este clar că avem o mică Românie în afara României, de aceea impactul așteptat al *diasporei românești* pentru România va fi unul în stare să aducă schimbări majore în societatea românească.

Așa cum menționează prof. Adrian Papahagi, de la Universitatea B-Bolyai din Cluj « *Diaspora românească a devenit avangarda României în drumul către ea însăși. Și drumul către ea însăși nu este doar ceea ce ne place, ci ceea ce vedem că se întâmplă aici. România are într-un fel șansa, datorită întârzierii comuniste, să fie contemporană cu propriul ei viitor !*

Am credința și speranța că diaspora este viitorul României ! În sensul experienței, clarvizionii, și rigorii pe care românii o dobândesc din țările în care s-au stabilit să muncească. Nu începe îndoială că România va arăta ca orice țară avansată

europeană peste 20, 30 sau 50 de ani. Nu integral, pentru că nu vom putea avea universități și centre culturale înființate de acum 800 de ani, ca la Londra, dar vom avea și noi autostrăzi, super-magazine, vom avea salarii de minimum 2000 € pe lună, ca și în Occident.

Dar, vom avea și secularizarea, vom avea și descreștinarea, și îndocrinarea stângistă a copiilor noștri în școli, ș.a.m.d. Dvs., cei din diasporă, spune prof. Papahagi, *sunteți avangarda românității în propriul ei viitor. Aceasta este șansa și misiunea diasporei române* ».

Ar putea fi diaspora un destin providențial pentru România ?

Această posibilitate există, și ea poate fi luată în mod serios în calcul mai ales în perspectiva unui destin providențial al lui Dumnezeu pentru poporul român. Exemplul suprem în acest sens îl avem în însuși actul Întropării Fiului lui Dumnezeu pe pământ, care vine din afara acestei lumi materiale, imperfecte și vremelnice, ca să aducă omenirii izbăvirea și să o conducă către împărăția Sa cea veșnică.

Există însă antecedente, în același sens, și în istoria sacră a poporului evreu. Iată unele dintre ele. Neînțele la început, dar înțele la final, Dumnezeu vrea să salveze națiunea evreilor de foametea din Canaan și soluția vine printr-un tânăr care s-a maturizat în *diaspora* ! Astfel, soluția lui Dumnezeu pentru poporul ales, familia aleasă la momentul respectiv, este un tânăr care și-a început viața în familia părintească, dar s-a maturizat și s-a pregătit pentru procesul salvării în *diaspora* ! Este vorba de Iosif, cel vândut de frații săi unei

caravane ce se îndrepta spre Egipt, care a devinit, în cele din urmă, salvatorul familiei lui și a poporului Israel la vreme de mare încercare!

O să vă aduc aminte că evreii cresc enorm de mult în Egipt, și te-ai aștepta ca salvarea poporului lui Dumnezeu, aflat în robia egipteană, să vină chiar din Egipt. Interesant este că salvarea vine prin omul lui Dumnezeu – Moise – care s-a pregătit pentru această misiune în *diaspora madianită* !

Când se pune problema rezidirii Templului din Ierusalim, după robia babilonică și după haosul și distrugerea care se afla la vremea aceea în cetatea sfântă, și a restabilirii vieții duhovnicești din Ierusalim, soluția lui Dumnezeu vine tot din *diaspora* ! Numele de Zorobabel, Ezra, Neemia, Iosua ș.a. sunt aleșii lui Dumnezeu pentru poporul Său, din *diaspora* !

Și dacă ne uităm la profeții pe care Dumnezeu îi trimite în mijlocul poporului Său, o să vedem că sunt profeți pe care Dumnezeu i-a pregătit și folosit în *diaspora*, indiferent pentru cine era mesajul lor !

În ultimii ani tot mai mulți români din diaspora au gândit, mai mult sau mai puțin, că dacă Dumnezeu nu va interveni să facă o minune cu acest popor, răul instalat acolo nu se va mai schimba niciodată, ba din contră. Cred că veți fi de acord că din această cauză ați și plecat într-un număr atât de mare din România !

După părerea multora, țara noastră, și îmi pare rău că trebuie să mă fac mesagerul părerilor lor, prin ceea ce are înăuntru (doar prin românii de-acasă), nu se va schimba curând spre a deveni ”o țară ca afară”!

Și nu pentru că nu ar avea oameni valoroși. Nu ! Ci pentru că cei mai puțin instruiți sunt mai numeroși, mai ușor de manipulat politic, o masă electorală abil folosită de politicienii cu interese personale și de grup, cu care se poate bloca prin vot orice proiect de reală schimbare în România. În acest fel nu mai există forța necesară de a ieși din cercul vicios în care țara se află.

Dacă cei din diaspora așteaptă ca țara să se redreseze singură, fără implicarea și ajutorul lor, nu vor vedea curând mult așteptata schimbare pentru că, deocamdată, nu are cine să o facă.

Și totuși, din ce în ce mai mulți analiști onești cred că diaspora reprezintă o reală soluție (dacă nu singura) pentru România (chiar și fără să facă nimic altceva, decât să iasă la vot, și românii din diaspora ar putea schimba fața României).

Așa cum, în mod interesant, semnala pastorul baptist arăden Vasile Iuga « Pentru redresarea României soluția ar fi implementarea urgentă, la nivel național, a unui program ”3D”: Dumnezeu, credința fermă și nădejdea în mila și în bunătatea Lui. Diaspora, printr-o implicare coerentă și consecventă în aducerea României

la nivelul celorlalte națiuni europene.

Dedicația pentru România, întrucât nu toți cei care trăiesc acolo sunt dedicați țării, așa precum nu toți care au părăsit România au rămas dedicați țării lor de origine.

O bună parte dintre compatrioții noștri trăiesc în România, nu pentru că iubesc atât de mult țara lor, ci pentru că nu au avut cum să plece ».

Dar, în timp ce în România trăiesc și oameni dedicați țării, și așa vrea să cred că aceștia sunt cei mai mulți, eu cred că în diaspora sunt oameni pe care Dumnezeu vrea să-i folosească pentru binele României.

În diaspora popoului evreu din istoria sacră au fost două categorii de oameni; există o expresie care se repetă în Biblie atunci când se vorbește despre întoarcerea în Israel: ”oameni și familii pe care le-a mișcat duhul lui Dumnezeu”. Prin aceasta eu înțeleg că au fost unii care au rămas în diaspora, nu pentru că nu au ascultat de Dumnezeu (în mod intenționat nu am vrut s-o menționez pe Estera și pe alții ca ea, care au fost folosiți de Dumnezeu, dar care nu s-au întors niciodată în țara lor), ci pentru că Dumnezeu a ales ca ei să ajute națiunea din afara țării.

Așadar, este posibil ca Dumnezeu să ne respecte dorința și să binecuvânteze să rămânem în afara țării, pentru o lungă (sau foarte lungă) perioadă de timp, pentru ca, de-aici, să-l slujim pe El și să ajutăm după posibilități și poporul din care provenim.

În orice caz, indiferent unde am fi și unde am alege să trăim, să nu-L uităm pe Dumnezeu, să apărăm instituțiile divine, familia și biserica, și să nu părăsim niciodată credința și nădejdea în lucrarea Lui, pentru noi înșine și pentru poporul român.

Poate fi diaspora un destin providențial și pentru țara de adopție ?

Desigur ! Diaspora este un destin providențial și pentru țara în care oamenii credincioși, demni, onești și serioși se stabilesc, ca să trăiască și să muncească, pentru că seriozitatea și conștiinciozitatea lor în abordarea, trăirea și manifestarea spiritului religios poate duce la revigorarea credinței în țara de adopție.

Este binecunoscut în acest sens rolul pozitiv al diasporei creștine poloneze în Marea Britanie, rolul pozitiv al diasporei creștine românești în Italia și în Spania, cel al diasporei sârbești în Elveția alemanică sau, de ce nu, rolul pozitiv al diasporei musulmane în Germania.

Și, apropo de acest ultim exemplu aș adăuga încă ceva. Pierre Manent, un recunoscut filozof politic din Franța, autor al mai multor cărți, are un titlu: *"Musulmanii, obstacolul inedit"*.

Dacă unii consideră că musulmanii migranți în Europa sunt o amenințare pentru creștinătatea europeană, alții - în schimb - consideră că ei sunt totuși o șansă pentru noi, creștinii, fiindcă ei ne pun în fața propriei noastre lipse de credință sau a superficialității credinței noastre, și exemplul lor ne obligă să redevenim creștini, într-un fel chiar și ca reacție, văzând identitatea lor musulmană vizavi de identitatea creștină renegată a occidentalilor europeni.

Diaspora – între realizare și culpabilizare

Mulți tineri, care au luat calea străinătății pentru un trai mai bun, dar și pentru a oferi copiilor lor un viitor mai sigur, se întreabă în mod evident dacă au făcut bine atunci când au decis să-și părăsească familia și țara. Există un sentiment al culpabilității în acest

Datorită prezenței lor (poate mult prea vizibile) în lumea occidentală, mulți indiferenți occidentali se vor reîntoarce la valorile creștine și la modelul christic, fără de care nu se poate trăi într-o lume civilizată europeană, în mod firesc și armonios.

În planul providențial al acestui reviriment creștin european sunt unii teologi care îi includ și pe musulmani, ca făcând parte din planul lui Dumnezeu, cum includ orice se petrece în planul providenței divine, care va face ca, în final, creștinii să ajungă la statura duhovnicească pe care o așteaptă Dumnezeu de la fiecare dintre noi.

Pentru a înțelege, însă, acest proces ireversibil și, mai ales, pentru a rezista în fața tentației sincretiste de a ne dilua credința și tradițiile într-un sistem conglomerat, pluriconfesional, multireligios și multicultural, tinerii creștini trebuie să se informeze și să citească, și nu o singură carte în viață. Să nu fim cum spun latinii "homines unius libri" (oameni ai unei singure cărți) Tinerii creștini pot citi lucruri extraordinar de interesante din literatura occidentală. Citiți și literatură pentru că așa vă veți lărgi orizontul cultural, și așa vă veți forma anticorpii ideologici, cultura și verbul.

sens, pe care unii îl depășesc mai greu. Părinții le reclamă prezența alături de ei, alții îi îndeamnă să se întoarcă în țară, singurătatea și austeritatea occidentală (cu care românii nu sunt obișnuiți) îi apasă, și de-aici o serie de remușcări sau îndoieli.

Pentru a dedramatiza, oarecum, condiția celor tineri, care ați ales să trăiți și să munciți aici în diasporă, trebuie să știți că nu există reguli privind locul unde vă stabiliți și vreți să trăiți. Trebuie să alegeți ceea ce considerați că vă poate apropia mai mult de Dumnezeu și de semenii voștri, și să faceți ceea ce vă poate aduce mai multă mulțumire, bucurie și pace sufletească.

Dacă aveți dubii în alegerea pe care ați făcut-o, nu aveți decât un singur lucru de făcut : un dialog intim cu Stăpânul vieții voastre – cu Dumnezeu - să-L rugați să vă arate unde are nevoie într-adevăr de voi și de familia voastră, aici sau acolo? Ca și Saul din Tars să-l întrebăm : *”Doamne ce vrei să fac?”* (F.A. 9, 6). Și dacă Hristos este acest Stăpân al vieții voastre, El vă va arăta cu siguranță calea cea mai bună de urmat, pentru voi înșivă, pentru familia voastră și pentru neamul românesc.

Diaspora înseamnă *răspândire peste tot*. Noi suntem creștiniș și spune în epistola către Diognet (din sec. al II-lea), ceea ce spune și Hristos și ceea ce repetă și Sf. Pavel : *”creștinii sunt străini în țara lor, și acasă și în orice țară”* ! Fiindcă oricum ”țara” noastră spirituală – patria cerească – nu este din lumea aceasta, este din lumea Împărăției lui Dumnezeu. Așa că, aici pe pământ suntem oriunde acasă, și câteodată suntem străini chiar și la noi acasă, între ai noștri.

Important este să avem sufletul sus – *”sus să avem inimile”* - iar aici să trăim ca într-un interimat esențial, în care ne câștigăm mântuirea. Acesta este primul lucru pe care trebuie să-l înțelegem pentru a dedramatiza situația psihologică, a celor ce au ales să trăiască departe de țara lor și acum au remușcări pentru alegerea făcută.

Sigur că cei din țară s-ar bucura ca toți românii plecați să ne reîntoarcem

în România, dar dacă considerați că nu este încă momentul să luați o decizie în acest sens nu trebuie să aveți mari dileme etice și morale.

Până la urmă este foarte bine că și aici în Europa există o mică Românie pentru că, în fond, suntem cu toții cetățeni europeni, și peste tot, în Europa noastră, suntem acasă !

România va continua să se descurce, cu ajutorul lui Dumnezeu, și sperăm că se va descurca din ce în ce mai bine, dacă fiecare își va face datoria la locul său, acolo unde trăiește și muncește.

Așa cum spuneam, pentru cei ce am decis să trăim și să muncim aici, în Occident, important este să nu uităm că suntem creștini, și să fim cât mai optimiști și încrezători în ajutorul lui Dumnezeu, pentru noi și pentru cei rămași acasă. Dacă rămânem triști aici, mai bine ne reîntoarcem acasă ! Nu trebuie să existe creștini întristați, posomorâți, îngândurați, descurajați sau decepționați, ci creștini bucuș și încrezători în viitor, întrucât în centrul creștinătății noastre stă bucuria Întrupării și cea a Învierii Mântuitorului nostru.

Bucurați-vă, așadar, că sunteți în viață și că sunteți sănătoși, și - nu în ultimul rând - că sunteți creștini, cetățeni ai acestei lumi dar și ai Împărăției lui Dumnezeu - și faceți cât mai mulți copii, pentru ca bucuria voastră să fie deplină și continuă în cer și pe pământ!

Redacția

* Articol inspirat din luările de cuvânt ce au avut loc în cadrul Simpozionului ”Diaspora încotro”, organizat de Convenția Creștină Londra, în 16 nov. 2019, cu prilejul comemorării a 30 de ani de libertate religioasă în România.

COLECTELE CU SCOP SOCIAL-FILANTROPIC ALE PAROHIEI

CONSILIILE PAROHIALE DE LA LAUSANNE ȘI GENEVA (GD-LANCY)
 MULȚUMESC ENORIAȘILOR CELOR DOUĂ PAROHII PENTRU
 CONTRIBUȚIILE FINANCIARE OFERITE ÎN CURSUL ANILOR 2018
 ȘI 2019, DESTINATE ACTIVITĂȚILOR SOCIAL – FILANTROPICE ȘI
 CULTURALE ALE BISERICII:

PAROHIA LAUSANNE 2018-2019:

- Sold din Dec. 2017 : din chetele pt. copiii defavorizați din România = 666.- Frs.
 26 ian. 2018 : donație pt. copii defavorizați din RO = 2'000.- Frs.
 25 febr. 2018 : chetă la Duminica Ortodoxiei (FCM al BOR) = 600.- Frs
 (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).
 04 și 11 mar. 2018 : chete în Postul Mare pt. copii și bătrâni = 507,20 Frs.
 24 apr. 2018 : donație pt. copii defavorizați din RO = 2'000.- Frs.
 26 mai 2018 : donație pt. copii și bătrâni din RO = 500.- Frs.
 3 iunie 2018 : chetă în Dum. Rusaliilor pt activ. sociale ale Mitropoliei si pt. rev.
 Apostolia = 300.- Frs (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).
 18 și 25 nov. 2018 : chete în Postul Crăciunului pt. copii și bătrâni = 670.- Frs.
 30 nov. 2018 : donație pt. copii și bătrâni din RO = 2'000.- Frs.
 02 și 09 dec. 2018 : chete în Postul Crăciunului pt. copii și bătrâni = 445.- Frs.
 09 dec. 2018 (chetă pt. activități culturale – cor bisericesc SV) = 1'700.- Frs
 (suma s-a înmănat direct responsabilului coralei contra semnătură).
 17 mar. 2019 : chetă la Duminica Ortodoxiei (FCM al BOR) = 433.- Frs
 (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).
 07 apr. 2019 : chetă în Postul Mare pt. copii și bătrâni = 297.- Frs.
 29 apr. 2019 : donație pt. copii și bătrâni din RO = 800.- Frs.
 06 mai 2019 : donație pt. copii și bătrâni din RO = 1'000.- Frs.
 16 iun. 2019 : chetă în Dum. Rusaliilor pt activ. sociale ale Mitropoliei si pt. rev.
 Apostolia = 362.- Frs (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).
 17 nov.-22 dec.2019: chete în Postul Crăciunului pt. copii și bătrâni = 1'000.- Frs.
 15 dec. 2019 (chetă pt. activități culturale – cor bisericesc SV) = 1'000.- Frs
 (suma se înmânează direct responsabilului coralei contra semnătură).

Total contribuții pt. activități social-filantropice și culturale la Parohia Lausanne
 în 2018 și 2019 = **CHF 16'280,20** din care CHF 4'395.- au fost deja virate
 beneficiarilor la data respectivă (vezi mai sus), iar suma rămasă de :

CHF 11'885,20 s-a donat, în anul 2019, după cum urmează:

- CHF 500.-** Mănăstirii Acoperământul Maicii Domnului din Elveția ;
CHF 5'000.- Asociației de binefacere "AXIOS" din cadrul MOREOM-Paris;
CHF 5'000.- Asociației "Glasul Vieții", pr.Dan Damaschin, Iași (www.
 glasulvietii.ro)

CHF 1'500.- Mănăstirii Dumbrava/Alba (*orfelinat de copii și casă de bătrâni*).

PAROHIA GENEVA (GRAND-LANCY) 2018 - 2019:

Sold din Dec. 2017 : din chetele pt. copiii defavorizați din România = 235.- Frs.

04 mar. 2018 : chetă la Duminica Ortodoxiei (FCM al BOR) = 370.- Frs
(suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).

3 iun. 2018 : chetă în Dum. Rusaliilor pt activ. sociale ale Mitropoliei si pt. rev. Apostolia = 374.- Frs (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).

18 nov.2018 : chetă în Postul Crăciunului pt. copii și bătrâni = 124.- Frs.

15 dec. 2018 (chetă pt. activități culturale – cor bisericesc SV) = 520.- Frs
(suma s-a înmănat direct responsabilului coralei contra semnătură).

11 ian. 2019 : donație pt. copii și bătrâni din RO = 1'500.- Frs.

17 mar. 2019 : chetă la Duminica Ortodoxiei (FCM al BOR) = 145.- Frs
(suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).

16 iun. 2019 : chetă în Dum. Rusaliilor pt activ. sociale ale Mitropoliei si pt. rev. Apostolia = 200.- Frs (suma s-a virat Mitropoliei de la Paris).

01 dec. 2019 : chete Postul Crăciunului pt. copii și bătrâni = 141.- Frs.

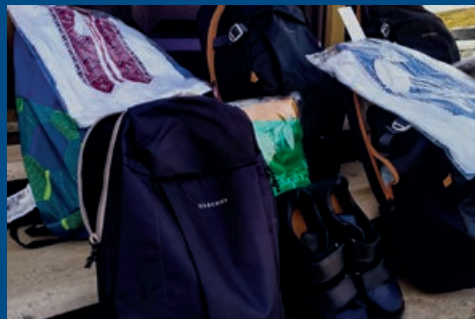
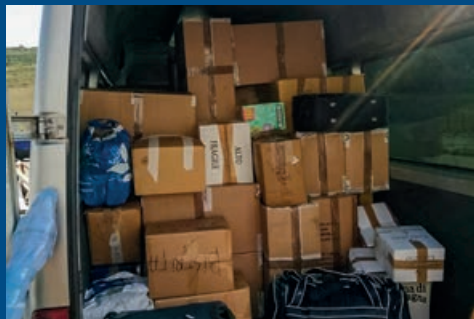
14 dec. 2019 (chetă pt. activități culturale – cor bisericesc SV) = 500.- Frs
(suma se înmânează direct responsabilului coralei contra semnătură).

Total contribuții pt. activități social-filantropice și culturale la Parohia Geneva în 2018 și 2019 = **CHF 4'109.-** din care CHF 2'109.- au fost deja virări beneficiarilor la data respectivă (vezi mai sus), iar suma rămasă de :

CHF 2'000.- s-a donat în 2019 **Mănăstirii Dumbrava, jud. Alba** (Pr. Vasile Crișan). Maicile de aici au în grijă *un orfelinat de copii și o casă de bătrâni.*

La acestea se adaugă colecta de alimente (neperisabile), îmbrăcăminte, încălțăminte și jucării pt. copiii defavorizați din jud. Vaslui și Bacău, organizată de parohiile Lausanne și Geneva în 15 - 20 decembrie 2019.

Pachetele colectate de la enoriași, cărora le mulțumim pe această cale, sunt transportate la destinație de dl. Liviu Iordăcheoaie din Roman/BC (tel. +40743 411 833).

„Adevăr zic vouă: întrucât ați făcut (aceste fapte de milostenie n.n.) unuia dintre acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40)

FAMILII DEFAVORIZATE CARE SE BUCURĂ DE DARURILE DVS.

„Bogăția pământească
împărțindu-o, scade; dar
bogăția cerească a
Harului se înmulțește la
cel ce o împarte.”

Sfântul Serafim de
Sarov

Dumnezeu nu se uită
la fapte,
ci la dragostea cu care
au fost făcute.

Sfântul Vasile cel Mare

Când dai, la început dai
din ceea ce ai, apoi,
de la un moment dat,
dai din ceea ce ești.

Părintele Arsenie Boca

Cum ți-ai pregătit
aripile aici,
așa o să zbori
dincolo.

Părintele Petroniu Tănase

*Feriți cei milostivi că aceia
se vor milui! (Mat 5,7)*

Mulțumim și pe această cale tuturor binecredincioșilor creștini de la parohia Lausanne și de la parohia Geneva (Grand-Lancy) care au contribuit în anul 2019 pentru ajutorarea caselor de copii orfani și/sau pentru casele de bătrâni neajutorați, ce funcționează pe lângă biserici, în parohii și mănăstiri din România.

Asociația ”AXIOS” care funcționează în cadrul M.O.R.E.O.M. – Paris oferă burse de studii tinerilor neajutorați din jud. Iași, Neamț, Suceava și Botoșani.

Activitățile social-filantropice ale parohiei sunt completate prin colectele de îmbrăcăminte și prin agapele care se organizează în cele două parohii, precum și prin vizitele regulate pe care preotul paroh le face celor vârstnici din parohie, dar și prin vizitele regulate și ajutoarele oferite deținuților români în penitenciar. Dumnezeu nu dorește moartea păcătosului, ci întoarcerea lui ca să fie viu. ”El vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2, 4).

BOTEZURI, CUNUNII, ÎNMORMÂNTĂRI - ÎN ANUL 2019

Botezuri și mirungeri

- 26 dec. 2018, Nicolae Petcu, bis. Ls;
- 26 dec. 2018, Ariana Roca, bis. Ls;
- 6 ian, Liam Braitto, bis. Geneva;
- 19 ian., Clara Maxine Motiu, bis. Ge;
- 10 feb., Andreea Rotaru, bis. Lausanne;
- 24 feb., Stephane Boucher (mirungere), bis. Lausanne;
- 10 mar., Andy Gabriel Woignier Andrei, bis. Lausanne ;
- 10 mar., Yana Melusine Borcard Andrei, bis. Lausanne ;
- 10 mar., Luca Landini, bis. Lausanne ;
- 17 mar., William Rocha, bis. Lausanne;
- 31 mar., Elwin Ionut De-Pari, bis. Ls;
- 20 apr., Rita Raisa Mazilu, bis. Geneva;
- 29 apr., Juliam Llaurado, bis. Lausanne;
- 5 mai, Larisa Valentina Lungu, bis. Ge;
- 5 mai, Theodore Stéphane Mocanu-Paun, bis. Geneva (Gd-Lancy);
- 5 mai, Alexandru Casian Nastasa, bis. Geneva (Gd-Lancy);
- 24 mai, Yanis Ayan Stanciu, bis. Ls.
- 25 mai, Romeo Nicolas Hamel, Lutry ;
- 26 mai, Daniel Zetia, bis. Lausanne ;
- 2 iun., David George Luca, bis. Ls ;
- 22 iun., Vasile Victor Fitigau, bis. Ge;
- 7 iul., Gabriel Eyden Raduica, bis. Ls;
- 11 aug., Andreas Dragos Coltea Vetrici, bis. Lausanne;
- 31 aug., Radu Stefan Manea, bis. Ls;
- 27 sep., Liam Alexander Bud, bis. Ls;
- 27 oct., Rayan Mihail Bizoi Do-Couto, bis. Lausanne;
- 27 oct., Enzo Mathéo Giabbani, bis. Ls;
- 27 oct., Téa Giabbani, bis. Lausanne;
- 27 oct., Sabian Stefan Halanga, bis. Ls;
- 3 nov., Claudia Elisabeta Rednic, bis. Ls
- 10 nov., Nicola Convertini, bis. Ls;
- 17 nov., Stefana Maria Ghita, bis. Ge.

Dumnezeu să-i binecuvânteze!

Cununii

- 26 dec. '18 Calin si Simona Roca, bis. Ls
- 8 iun., Sabina și Lucian Rusticeanu, Snagov/RO;
- 28 sep., Mihaela et Alain Guinand, Concise/VD;
- 12 oct., Maria si Costel Caragata – *nunta de argint* – slujbă de mulțumire la 25 de ani de la căsătorie, bis. Lausanne;
- 26 oct., Maria Condrea (*Rolle*) si Cornel Varga (*Basel*), égl. St-Blasius, Ziefen/BS; *Dumnezeu să le binecuvânteze căsnicia!*

Sfeștanie la casă nouă

- 7 ian., Fam. Maftעי, Veyrier/GE;
- 8 ian., Oana Halaulescu, Duillier/VD;
- 9 ian., Fam. Ilie, St-Genis-Pouilly/F;
- 12 ian., Fam. Bonazzi-Dobrină, Aigle;
- 12 ian., Stéphane Boucher, Vich/VD;
- 26 ian., Fam. Florentin Bujor, Seynod/F;
- 16 ian, Fam. Motiu, Collonge-Bellerive;
- 19 mai, Fam. Vasile, Saint-Sulpice/VD;
- 25 mai., Fam. Hamel, Lutry/VD;
- 23 iun., Fam. Casian, Crissier/VD;
- 3 sep., Lavinia Chirilă, Geneva;
- 15 sep., Fam. Sanduloviciu, Geneva;
- 21 sep., Fam. Ghiuță, Vétraz-Monthoux;
- 29 sep., Georgiana Olteanu, Renens/VD;
- 27 oct., Fam. Mechno/Marocico, Salins.

Înmormântări

- 30 nov. 2018, Izabela Dumitrescu, Ls;
- 24 ian., Lavinia Maria Bloch, Lausanne;
- 1 feb., Valentin Ionescu, Saint-Sophorin
- 3 apr., Spiridon (Puiu) Ganea, Geneva;
- 6 iun., Virginia Pasula, Lausanne;
- 16 iul., Tiberiu Constantinescu, Geneva;
- 9 aug., Gabriela-Sanda Georgescu, Ge;
- 16 oct., Viorica Solomon, Lausanne;
- 17 oct., Elena de România - Regina Mama - slujba de comemorare, bis. Lausanne.

Veșnica lor pomenire!

✠ RUBRIQUE DES PARENTS ✠

ÊTRE RESPONSABLE DE SON COMPORTEMENT FACE À SES ENFANTS

Daniel Pennac (écrivain et ancien professeur)

La peur des enfants et des adultes

Quand j'étais enfant, j'étais un mauvais élève. J'étais un mauvais élève parce que j'avais peur de ne pas savoir répondre aux questions que me poseraient les adultes.

Toute cette peur de l'enfance est devenue une connaissance. Et mon travail d'adulte c'est de guérir les enfants de cette peur.

La réaction des adultes est toujours la même : eux aussi ont peur. Ils ont peur que le fils ne réussisse jamais. Et les professeurs aussi ont peur. Ils ont peur d'être des mauvais professeurs. Il y a donc une peur pour toute âge !

Comment vaincre la peur ?

Tout ça, c'est une affaire de solitude. Solitude de l'enfant, solitude du professeur, solitude des parents. Il faut casser cette solitude. Pédagogiquement, comment casser la solitude ? En créant des projets communs, où tout le monde est impliqué ; par exemple, pour l'école, l'un des projets communs est le théâtre.

Stimuler l'élève sans tromper sa confiance

Alors que je mentais beaucoup à un professeur de français, parce que je ne faisais pas mes devoirs et n'apprenais pas mes leçons, il m'a dit : c'est bien, tu as beaucoup d'imagination. Maintenant, au lieu d'utiliser ton imagination pour fabriquer du mensonge, écris-moi un roman. Donne-moi 10 pages par semaine.

Je ne te donne plus de rédactions à faire, je ne te donne plus des leçons à apprendre, tu fais juste ce roman pour moi : 10 pages par semaine. Et cela m'a sauvé ! C'est-à-dire que ce professeur a transformé un élève passif en un élève actif, qui écrit un roman.

Aujourd'hui, comment sont les élèves ?

Les jeunes aujourd'hui, les enfants, tout petits déjà dans le berceau, sont considérés par la société de consommation comme des clients ; on produit des publicités pour les pousser à consommer. À consommer des tablettes, à consommer des portables, à consommer des vêtements... Consommer, consommer, consommer. Et ça c'est la culture, la culture quotidienne. Quand ces enfants arrivent à l'école, ils vont se conduire vis-à-vis du professeur comme des petits consommateurs.

Moi, professeur, je ne m'adresse pas à tes désirs. Je m'adresse à tes besoins fondamentaux. Le besoin d'apprendre à lire, d'apprendre à compter, d'apprendre à penser à réfléchir. La plupart de ces besoins sont antinomiques avec tes désirs. Et c'est pour ça qu'il est beaucoup plus difficile d'être professeur aujourd'hui que dans les années 50, où les enfants n'étaient pas encore les clients de la société marchande.

Que peuvent faire les professeurs ?

Le problème c'est que l'enfant tout petit dans son berceau, lui il va croire que son désir est un besoin fondamental. Il va croire que son bonheur dépend

de la satisfaction d'un désir qu'il prend pour un besoin fondamental. Le travail des adultes est de dissocier ces notions : le désir et le besoin (*voir également la différence entre le strict nécessaire, l'utile et le plaisir*). Et le bonheur, le vrai bonheur, on peut l'atteindre en apprenant à comprendre. C'est ça qui rend heureux, quand tout à coup je comprends les choses. Je comprends que la publicité est mensongère, je comprends que la compréhension est une bonne source de bonheur véritable.

Eduquer

Je pense que l'on ne peut pas se défaire de ses propres responsabilités sur une institution. Il faut d'abord que je sois moi, en tant que parent, que je me sente responsable de mon comportement face à mes enfants.

Qu'est qu'il fait l'éducation des enfants ? C'est l'exemple !

3 conseils sur le plaisir d'apprendre

1. L'amour

Il faut dire aux jeunes que, contrairement à ce qu'on leur dit, l'amour rend intelligent.

2. Les 'passeurs'

Au fond il y a 3 types de personnes : il y a des 'passeurs', il y a les gardiens du temple - ceux qui considèrent que ce qu'ils savent est leur propriété privée et que les autres sont indignes de le savoir – et il y a la troisième catégorie, c'est ceux qui s'en foutent - pff la culture...

Donc le 'passeur' ? c'est celui qui prend en considération sa propre culture et qui sait que cela ne lui appartient pas, que cela peut faire le bonheur des autres. Si je t'emmène voir ce soir un film que j'ai adoré, tu va être heureuse si toi aussi tu l'adores. C'est ça, être 'passeur'.

Mes enfants, c'est très simple. Ce que vous savez, ce que tu sais, ne t'appartient pas.

Ce n'est pas ta propriété privée. Elle ne fait que passer à travers vous. Et l'une de votre raison d'être sur Terre c'est de partager ça*.

3. La curiosité

Arrête d'avoir peur, sois curieux. Soit curieux, ouvre-toi ! La curiosité est bon remède contre la peur. Oh oui, mais moi la réalité me fait peur... la réalité te fait peur ? Photographie-la ! Je suis nul en anglais. Tu es nul en anglais ? Prends un ou une petit(e) ami(e) anglais(e), tu verras comme tu progresseras. Ouvre, ouvre, sois curieux, ne te refermes pas.

Source : Do talks, PlaygroundDo / Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

-----

*C'est la même chose avec la vie, notre vie de ce monde, relative et éphémère, elle ne nous appartient pas, elle n'est pas notre propriété privée, c'est pourquoi on va la quitter tôt ou tard, malgré notre fort attachement. Notre seule *propriété privée* n'est malheureusement pas de ce monde, mais elle appartient à un monde purement spirituel, absolue et éternelle. Ici nous sommes que 'des passeurs', non seulement au sens du l'éphémère, mais surtout au sens de laisser passer par nous même la vie éternelle imprégnée de l'amour et de nos propres vertus. Ce n'est que notre *propriété privée* spirituelle et morale, qui projets en nous, dans cette vie éphémère, les tendances d'autres propriétés imaginaires en absence d'une réelle conscience (et connaissance) vis-à-vis de ce qu'est notre but sur cette terre, notre destination vers notre ultime finalité qui est le Royaume éternelle de l'amour de la très sainte Trinité.

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE TINERILOR PĂRIŢI

CUM SĂ NE CREŞTEM COPIII CREŞTINEŞTE ÎNTR-O SOCIETATE SECULARIZATĂ?

Trăim azi într-o societate profund secularizată și consumeristă în care nonvalorile sunt mai degrabă apreciate. O societate aflată într-o continuă alergare după ceea ce izbește ochiul, dar nu alină sufletul. O societate egoistă care, deseori, trece indiferentă sau în grabă pe lângă nevoile aproapelui.

Și totuși, sunt azi tot mai mulți părinți tineri interesați să afle despre realele valori, despre familia creștină, despre modele creștine, despre moștenirea spirituală și culturală a creștinătății, și nu în ultimul rând să afle ce înseamnă libertatea pentru creștinii români din diaspora, și cum se poate păstra identitatea noastră de creștini ortodocși într-o țară multiculturală și pluri-religioasă, cu o societate profund secularizată.

Părintele prof. Stelian Tofană de la Facultatea de teologie din Cluj are o conferință, care se poate accesa ușor pe internet, cu titlul: *”Creștinismul de azi încotro?”* Este vorba aici despre procesul *secularizării* societății noastre actuale (*secularism = tendință specifică epocii moderne și actualei configurații politice europene de a considera viața umană în afara implicațiilor religioase*).

Părintele profesor subliniază: *« secularizarea este înțeleasă astăzi în mod eronat sau incomplet: ca un proces, ca o filozofie, ca un pericol religios, ca un curent antireligios, care vine de undeva, din afară, și dă peste bietul om,*

Sfânta Familie

care dintr-o dată, fără să vrea, devine secular sau secularizat.

Nu ! Secularizarea de astăzi - și de aici începe pericolul cu care noi ne confruntăm deja în Occident, și într-un viitor nu foarte îndepărtat și în România – constă în faptul că noi am permis ca secularizarea să stăpânească societatea noastră, familia noastră, viața noastră, și chiar biserica noastră. Noi creștinii !

Nu a venit nimeni să ne impună, spre exemplu, tradiția necreștină de halloween ! Noi ne ducem și cumpărăm la sfârșitul lunii octombrie, pentru copiii noștri, măști dintre cele mai sofisticate și mai hidoase, pentru că este *halloween* !

Nu a venit nimeni din afară să ne spună să primim în casele noastre, ca simbol al Paștelui, *ieपुरașul* ! Cu toate acestea noi ne ducem în luna aprilie la piață și cumpărăm de Paști *ieपुरașul*, care nu are nici-o legătură cu mesajul sau cu semnificația creștină a Paștelui. În loc să spunem ”nu !” Noi suntem creștini și nu avem nimic de-aface cu o societate păgână !

În acest sens Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă : *”Nu vă amestecați cu păgânii”* (I Cor. 5, 9). Și tot el se întreba retoric : *„Cum poate sta împreună lumina cu întunericul și ce fel de unire poate fi între Hristos și Veliar?”* (II Corinteni 6, 14). »

Noua religie seculară este să nu ai nici-o religie !

Observăm, din aceste simple exemple, că *secularismul* nu a venit și nu vine ca un curent filozofic, religios, ci ca o înstrăinare a noastră de propria noastră credință și de propria noastră identitate creștină. Pe de altă parte el este și rezultatul cochetării noastre nejustificate, ca și creștini, cu o societate păgână.

Și-atunci, dacă viitorul în care pășim, începând de-acum, va fi unul care va caracteriza viața noastră și societatea în care trăim - și biserica - prin termenul de *secularism*, de vină nu va fi nimeni altcineva decât noi. Nici-un ideolog, nici-o filozofie, absolut nimeni din afară, ci numai noi înșine.

Viitorul nostru în fața acestui virus al modernității va arăta în funcție de felul în care vom înțelege și vom conștientiza de unde vine pericolul : din afară sau din lipsa noastră de atitudine față de un flagel periculos care bântuie o societate fără Dumnezeu ?

Societatea secularizată se va aprofunda direct proporțional cu indiferentismul nostru față de credință, de morala și de tradițiile creștine și de biserică. Ideea este să nu stăm nepăsători și să-i lăsăm pe alții să decidă pentru noi și pentru copiii noștri. Trebuie să acționăm, să facem ceva, să ne implicăm, să ne alăturăm oricărui tip de acțiune care credem că ne reprezintă. Avem datoria să ne apărăm valorile noastre, credința noastră și biserica noastră.

Biserica este formată din oameni (membri ei), fie ei mireni sau clerici, și dacă oamenii respectivi nu se vor opune secularismului actual, și biserica se va seculariza în timp, așa cum - din păcate - este cazul bisericilor protestante, și nu numai, din țările occidentale, care s-au golit în ultimele decenii direct proporțional cu secularizarea

credincioșilor lor și a societății în care ele își duc activitatea.

Uniți în rugăciune, în credință și în nădejde, și hotărâți să acționăm, prin comportamentul nostru atent la aceste deviații, noi formăm *personajul colectiv cu atitudine*, care - prin coagularea sa - poate atrage lucrarea Duhului asupra poporului, a societății și a bisericii. Acest personaj colectiv cu atitudine este, în primul rând, *familia* și apoi *biserica creștină*, cele două instituții divine prin care lucrează nemijlocit Dumnezeu, cu noi și cu societatea în care trăim, oricare ar fi aceea.

S-a spus, cu bună dreptate, că familia este o mică biserică, "biserica de acasă" (*ecclesia domestica*), cum o numește Sf. Ioan Gură de Aur. Ei bine, în "mica noastră biserică de acasă" să-i dăm un loc de cinste credinței în Dumnezeu și păstrării tradițiilor creștine ortodoxe, spre binele nostru și al copiilor noștri.

Să ne aducem copiii la biserică duminica dimineața, spre a fi împărțâșiți cu Sfintele Taine, pentru a fi mai apoi spovediți (de la 7 ani), spre a prinde dragoste de sfintele slujbe și a crește în atmosfera curată a Sfântului Lăcaș.

Este o diferență covârșitoare între un copil care la ora Sf. Liturghii se găsește în biserică, și altul care ignoră chemarea lui Hristos, ca o continuitate firească a Sf. Botez. Într-un fel va crește unul, în alt fel celălalt !

Secularizarea neobservată, necontrolată și neamendată de familie și de biserică (*personajul colectiv cu atitudine*), ne conduce inevitabil către o religie fără Dumnezeu, de unde și îngrijorătoarea expresie: "noua religie seculară este să nu ai nici-o religie" !

Familia creștină sau „Biserica de acasă”

Familia creștină este considerată, în învățătura de credință răsăriteană, a fi chemată să devină un colțisor de rai, încă din lumea aceasta, o antecameră a împărăției cerurilor, o pregustare a fericirii viitoare și veșnice. Soții creștini trebuie să își dea reciproc concursul ca, prin faptele lor bune, să facă din casa lor o „mică Biserică” sau „Biserica de acasă”, altar de jertfă a egoismului, arenă de luptă împotriva păcatelor și a patimilor, loc de cultivare și de exersare a virtuților creștine.

Doar o astfel de familie și o astfel de „Biserică în miniatură” poate răspândi asupra întregului cămin, asupra celor apropiați sau cunoscuți și asupra lumii întregi, ca niște raze de lumină spirituală și iubire curată, înclinația spre viață duhovnicească îmbunătățită, dorul de desăvârșire și mântuire.

(Pr. prof. dr. Ioan C. Teșu, *Familia creștină, școală a iubirii și a desăvârșirii*, Editura Doxologia, Iași, 2011, p. 63)

Fam. Drs. Constantin și Maria-Georgeta Ciubotariu, Geneva, un model de familie creștină pentru noi toți ! Imagine de la slujba de Aniversare a 50 de ani de căsnicie (nunta de aur), biserica Geneva (Grand-Lancy), 7 iulie 2019

Statistica credinței în Elveția

O mare varietate de apartenențe religioase

- 38% romano-catolici.
- 26% reformați.
- 1,7% evanghelici.
- 5,7% din celelalte comunități creștine (dintre care **2,2%** creștini ortodocși și alți creștini orientali).
- 5% musulmani, dintre care patru din cinci sunt migranți de primă generație (totalul de musulmani îi include și pe aleviți, care nu se consideră toți ca fiind musulmani).
- 1,5% persoane aparținând altor religii (0,5% hinduși, 0,5% budiști, 0,2% israeliți).
- 22% persoanele fără apartenență religioasă.

Fără confesiune, dar nu fără spiritualitate

- 22% dintre participanți declară că nu au **religie**, dar numai o treime dintre aceștia se consideră ateii și un sfert agnostic, adică nu știu dacă există un Dumnezeu sau mai mulți.
- O persoană din zece dintre cei fără confesiune își afirmă credința într-un singur Dumnezeu și 31% într-o putere superioară.
- **O treime** dintre persoanele fără confesiune cred că o forță superioară ghidează destinul lor și **41%** cred că sunt persoane care au un dar al vindecării sau clarviziunii.

Spiritualitatea rămâne totuși esențială

- Mai mult de unu din doi (**56%**) consideră că religia sau spiritualitatea joacă un rol mai degrabă sau foarte important în momentele dificile ale vieții, și **47%** în caz de boală. (OFS-Anchetă asupra religiei și culturii 2014-ELRC)

CE PUTEM ÎMPRUMUTA DIN CULTURA OCCIDENTALĂ, PENTRU EDUCAȚIA COPIILOR NOȘTRI, ȘI CE TREBUIE SA PASTRAM DIN PROPRIA NOASTRĂ CULTURĂ CREȘTINĂ ORTODOXĂ?

Această întrebare este oarecum subsecventă celei anterioare.

A-ți dori să ai și în România ”o țară ca afară” nu înseamnă să copiezi *ad literam* absolut tot din Occident, ci să ai discernământul și inteligența necesare de a lua ceea ce este bun și bine, începând cu tot ceea ce a dat creștinismul Occidentului : etica muncii, seriozitatea, compasiunea față de celălalt, îngăduința, toleranța, dar să nu iei neapărat tot ceea ce este rău, adică ceea ce-i derivă și decadentă, fiindcă nu totul este perfect aici în Occident, așa cum nu totul este rău la noi acasă.

Aceasta este o lecție pe care românii din diaspora trebuie să o învețe și să o transmită și celor de-acasă. Că ne întoarcem în țară, sau nu, mai puțin contează, din acest punct de vedere! Contează ca oricare dintre noi să putem contribui, de oriunde am fi, la păstrarea valorilor culturale și spiritual-creștine care ne identifică pe noi ca neam în istorie și în Europa.

Fără aceste valori, care țin de cultura, de spiritualitatea și de credința noastră creștin-ortodoxă nu reprezentăm nimic aici în Occident.

Răspunsul la întrebarea de mai sus este foarte simplu : Occidentul este o sumă de constituții și instituții. Trăim aici într-o țară occidentală cu o lungă tradiție de separație a puterilor în stat, și acesta este un lucru extraordinar. În această țară nici-un politician nu-și permite să sune un judecător și să-i spună cum să soluționeze un caz, și nici-un om politic nu-și propune să schimbe legile penale doar pentru că el are o problemă penală.

Slavă Domnului ! Oamenii de stat au o pregătire intelectuală superioară și nici-odată nu o să auzi în Elveția, și în nici-o altă țară europeană, un prim-ministru care să confunde protestatarii (din stradă) cu protestanții !

Toate aceste reguli care țin de organizarea instituțională a Occidentului, legile care au garantat proprietatea privată, legile care au dat libertate de conștiință și libertate presei toate trebuie să rămână, ni le păstrăm aproape și trebuie să le transmitem și copiilor noștri !

Ethosul, cultura și spiritualitatea însă, nu ! Cultura secularistă, nihilistă și ateistă occidentală nu este convingătoare, și cred că ne putem permite să fim noi înșine, ca români, ca sârbi, ca polonezi, ca est europeni, în fața occidentalilor care ei înșiși suferă de o oarecă amnezie.

Prezentăm în continuare doar trei din multele exemple care ne obligă să fim foarte atenți la ceea ce preluăm din ideologiile Occidentului :

a) Secularizarea (despre care tocmai am vorbit).

Primul deceniu de după Revoluție a însemnat pentru România, dar și pentru alte țări est-europene, o perioadă de desecularizare a societății și de reală efervescență religioasă. S-au construit foarte multe biserici și mănăstiri, religia a fost introdusă în școlile de stat, dar s-au înființat și multe școli confesionale.

Al doilea deceniu s-a caracterizat prin dispariția satului tradițional, așa cum remarcă sociologii, în care a existat o anumită urbanizare a credinței.

Cel de-al treilea și cel mai recent deceniu s-a caracterizat printr-o nouă mișcare a societății civile și o importanță sporită acordată internetului. Tot acum, însă, societatea occidentală trăiește un proces nemaîntâlnit de secularizare, și aceasta începe să se facă simțită tot mai mult și în România, dar și în celelalte țări est-europene.

Secularizarea societății este ca un zgomot continuu care acoperă un vid spiritual, în care noi – creștinii – recunoaștem și urâciunea pustirii, recunoaștem și lupta eternă a depersonalizatorului absolut, a non persoanei, a vrăjmașului care are sarcina de a aboli persoana umană – a Diavolului.

Și cum putem să ne apărăm de acest duh rău? Așa cum am spus și mai sus, trebuie să-i cunoaștem proveniența, scopul și limitele, să-l conștientizăm ca atare și, foarte simplu, să ne păstrăm credința noastră bucurându-ne din plin că suntem creștini !

b) Paricidul și ideologia (sexo-marxistă) a identității de gen

Din moment ce Europa și-a construit *modernitatea*, mai întâi printr-un *deicid* (prin enciclopediștii francezi), după aceea printr-un *regicid* (prin Revoluția franceză), după aceea prin *genocid* (în sec. al XX-lea, prin comunism și nazism), în cele din urmă, prin *identitățile de gen* și prin toată această isterie *sexo-marxistă*, s-a ajuns la *paricid*, pentru că în clipa de față orice autoritate parentală se pare că trebuie depășită, dacă nu distrusă.

Autoritatea tatălui, modelul familial și însași poziția tatălui în familie este pusă serios sub semnul întrebării ! (40% dintre copii în Europa occidentală cresc în familii monoparentale, cu mama lor, fără să vadă un model bărbătesc în familia lor, iar la școală sunt educați mai

mult de femei). Copiii și tinerii care au crescut fără un tată lângă ei, aceia nu știu, pentru că n-au văzut în familia lor, cum trebuie să arate un bărbat-tată, și cum trebuie să se comporte un tată de familie. (Și i se mai și spune la școală că a fi bărbat este o chestie toxică, că toți bărbații sunt niște potențiali violatori ... ș.a.m.d.) !

Noi nu am întâlnit în familiile noastre tradiționale tați violatori, hărțuitori, criminali sau asasini, așa cum se prezintă tipul bărbatului familiei în noua *ideologie sexo-marxistă a identității de gen*, aici în Occident. Or fi existând și aceia, fără îndoială, în străfundurile societății, dar - slavă Domnului - nu printre ei trăim!

Pentru familia creștină, bărbatul este reprezentantul lui Hristos în familia sa, este un tată și un soț demn, civilizat, responsabil, credincios și rezistent la ispite, acela este modelul pe care un tânăr trebuie să-l urmeze în viața lui familie (dacă se va mai putea vorbi de *familie* în aceste condiții) !

c) Neomarxismul și corectitudinea politică

În timp ce noi cunsumăm, mai mult decât ne este necesar, clienți fideli în ”templul consumerismului”, *neomarxismul*, această ideologie subversivă, distruge temelile creștine ale identității occidentale.

Această ideologie perversă nu se bazează pe duhul păcii divine, ci pe războiul permanent între clasele sociale, între rase, între sexe, între minorități și majorități. Ideologia neo-marxistă a înlocuit noțiunea veche de *paideia* (educația sufletească și intelectuală a copiilor în conformitate cu natura autentică umană) cu îndochinarea.

Corectitudinea politică - așa cum mărturisea recent marele nostru regizor

dl Andrei Șerban, întors din Statele Unite în România - este un "icter galben al Americii". El apare atunci când dictatul ideologic și regulile exterioare devin mai importante decât judecata morală și meritocratică.

Ei bine, după ce a pus în scenă peste 300 de piese de teatru în peste 40 de țări, acest mare om de cultură din România, tenured professor la Columbia University din New-York, obligat să angajeze pentru rolul Julietei un băiat care-și schimbase sexul de 3 ani, a refuzat să se supună dictatului corectitudinii politice. A preferat să-și prezinte cu demnitate demisia și să se întoarcă în România, pentru a spune lucruri importante despre viitorul în care noi, cei de-aici, deja trăim. (Vezi emisiunea "Profioniștii" a dnei Eugenia Vodă

cu regizorul Andrei Șerban, difuzată la TVR-1).

A fi un om educat este, încă, în spațiul nostru românesc, un lucru meritoriu. Însuși Mântuitorul Hristos ne-a învățat că educația, prin respectarea cuvântului lui Dumnezeu, ne conduce la adevăr, iar "adevărul ne va face liberi" (Ioan 8, 32).

Ce ni se cere nouă, fii ai diasporei românești, care (parafrazându-l pe Julius Cezar : "veni, vidi, vici") am venit aici în Occident, am văzut și am învins (câștigând pariul cu viața) ? Ni se cere, simplu, să nu uităm de unde-am plecat și să nu ne uităm rădăcinile. Așa să ne-ajute Dumnezeu !

Redacția

Imagini de la Tabăra de vară pt. copii, Crêt-Berard/VD, iulie 2019

✠ RUBRICA COPIILOR ✠

COPILUL GEORGE ENESCU (din volumul cinci geniali români pe înțelesul copiilor)

Anul acesta, printre cadourile aduse de Moș Crăciun copiilor la biserică s-a numărat și cartea "GENIALII", pe care Moșul a oferit-o, în special, copiilor care știu să citească în limba română. Cartea editată de "Pandora M" în 2019 este scrisă de Anca Nedelcu, în colaborare cu fiica ei Elena Diana Nedelcu (13 ani), și este o încercare de a recupera -imaginativ- un an din viața a cinci "geniali" români, aflați la vârste diferite și momente diferite din viața lor creatoare.

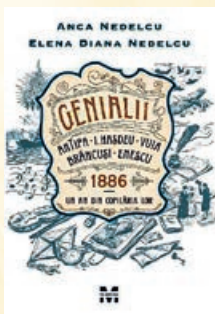
Personalitățile alese de autoare sunt:

Grigore Antipa, naturalist și biolog român, cel care a înființat Muzeul Național de Istorie Naturală care acum îi poartă numele. Se pare că Antipa ar fi inventat (la noi) conceptul de diorame: acele vitrine care înfățișează păsări și animale în habitatul lor natural.

Iulia Hașdeu, fiica scriitorului Bogdan Petriceicu Hașdeu, a fost un copil supradotat, pasionat de poezie, pictură și muzică. Dacă nu ar fi murit foarte tânără, ar fi ajuns o personalitate importantă a culturii românești.

Traian Vuia, inventator și pionier al aviației, a realizat primul zbor autopropulsat cu un aparat mai greu decât aerul.

Constantin Brâncuși – marele sculptor român, care nu cred că mai are nevoie de prezentare, autor al faimosului complex de la Târgu Jiu care include

Coloana Infinită, Masa Tăcerii, Poarta Sărutului.

George Enescu – compozitor, dirijor și cel mai mare violonist român.

Volumul este împărțit în cinci capitole dedicate fiecărui "genial", aflat în anul 1886 la una dintre vârstele copilăriei, adolescenței sau tinereții: Antipa la 19 ani, Iulia Hașdeu la 16, Traian Vuia la 14 ani, Brâncuși la 10 ani și Enescu la 5 ani.

Demersul autoarelor este unul îndrăzneț și extrem de valoros pentru copiii de toate vârstele (indiferent câtă informație rețin din carte), deoarece le arată mai concret modul în care au trăit aceste personalități de care au auzit sau vor auzi la școală.

Aceste cinci personalități nu sunt alese la întâmplare, ci sunt selectate atât pentru voința aprigă de care au dat dovadă, cât și pentru rolul pe care școala și familia l-au jucat în devenirea lor. În fiecare poveste, se pune foarte mult accentul pe cât de mult i-au susținut, inspirat, ajutat, încurajat și îndrumat diverși profesori faimoși pe acești copii, dar și pe faptul că părinții sau alte rude apropiate au fost atenți la genialitatea copilului și l-au sprijinit să meargă în direcția în care își dorește. Uneori revine doar părintelui rolul de a recunoaște și de a sprijini micile scânteii de genialitate care apar la copii și care, în lipsa unor profesori adecvați, se pot pierde pe drum până la maturitate.

GEORGE ENESCU

Pentru personajul Geroge Enescu, autoarele importă din teoria muzicală principiul crescendo-ului, pentru a-l translața ca tehnică narativă. Așa cum crescendo-ul muzical indică o intensitate progresivă, tot așa autoarele folosesc un crescendo narativ în 3 cadre temporale (anotimpuri) pentru a scoate în evidență revelația progresivă a geniului precoce : *primăvara lui 1886* este dedicată intuirii talentului micuțului Enescu în cadrul spațiului intim al gospodăriei familiale ; *vara* este dedicată primei afirmări a micului geniu, în cadrul unei sărbători sătești ; *toamna*, micul Enescu are ocazia să își etaleze deplin harul, printr-un episod în urma căruia i se va recunoaște oficial sâmburele genialității sale de către o autoritate în domeniu muzical al vremii (profesorul Caudella).

Ținând cont de faptul că lucrarea doamnei Nedelcu riscă să nu fie extrem de concisă pentru un public tânăr, profităm de ocazie pentru a prezenta succint *copilaria lui George Enescu*, respectând perioada istorică din cartea recenzată aici.

Anii copilăriei

George Enescu s-a născut la Liveni în 1881 într-o familie marcată pe de o parte de fenomenul preoției (strabuncii materni și paterni au fost preoți, și însuși tatăl lui Enescu a studiat la Seminarul din Socola) cât și de harul muzicii (mărturiile epocii spun că tatăl său avea o voce îngerească). Unicul copil supraviețuitor al părinților săi, George a avut o copilare sufocantă (mama sa l-a adorat pâna la exces), care l-a transformat mai târziu într-un bărbat hipersensibil. Părinții săi și-au dedicat întreaga existență pentru a oferi copilului o educație de excepție.

Moștenind un auz absolut, Enescu se amuza imitând diferite sunete prin simplul joc al corzilor. Îndeletnicirea asta jucăușă și-a păstrat-o și la maturitate, când, invitat fiind la Curtea Regală din Sinaia, dacă rămâneau în cerc restrâns, o distra pe regină, imitând tot felul de viețuitoare.

Avea o memorie de magnetofon. Era suficient să audă o singură dată un cântec, că îl și reținea. După serile cu joc date de tatăl său în copilărie, dimineața se strecura desculț, în cămașă de noapte, în camera bunicului său, și-i spunea: «*la ascultă, moșule, iac-așa cântau lăutarii aseară!*». Memoria sonoră era ajutată de o memorie vizuală fabuloasă. Dacă vedea o dată o partitură o și înregistra vizual. La 4 ani știa să citească, să scrie, să adune și să scadă. La 5 ani cunostea notele muzicale. La 9 ani vorbea deja engleza, franceza și germana.

Primele lecții de vioară

George Enescu a luat primele «lecții» de vioară, la vârsta de 5 ani, după ureche, de la un lăutar batrân din Dorohoi, Lae Chioru, pe care familia l-a instalat într-o odaie de musafiri la Cracalia, ca să fie tot timpul aproape de copil. A plecat însă destul de repede, după numai câteva săptămâni, motivându-i Conașului că nu mai are ce să-l învețe pe micuțul George, întrucât prinsese deja toate «șmecheriile» viorii.

Atunci, la sfatul unor cunoscuți, Costache îl duce pe copil la audiție la compozitorul Eduard Caudella, profesor la Conservator, fost copil minune și el. Enescu avea doar 5 ani. Dialogul lor a ramas de pomină. Caudella i-a cerut să cânte ceva, dar micuțul George, dezghețat, i-a spus: «De ce nu imi arăți întâi ce știi mata?» Caudella îl ascultă cântând după ureche și, impresionat, îl trimite acasă să învețe

notele, spunându-i tatălui său să se reîntoarcă după doi ani. Este momentul decisiv pentru Costache.

Convins de talentul real al fiului său, va pune la bătaie întreaga energie pentru a organiza acasă, la Cracalia, o adevărată homeschool (scoala la domiciliu), organizată de către guvernanta franțuzoaică Lydie Cedre, recomandată de familia boierului Nicolae Vernescu. Ei i se datorează celebrul alint „Jurjac”.

Primele concerte - de la Cracalia la Viena

Costache Enescu a organizat acasă concerte și recitaluri de pian și vioară, invitând cunoscuți și oameni de presă de la Iași, spre a vedea talentele baiatului său. Duminicile de vară făcea horă țărănească, de răsună curtea de lăutari. La 5 ani, și-a dus baiatul la prima lui serată muzicală, la Dorohoi, la soții Atanasiu. George a ramas atașat de doamna Atanasiu, pe care a acompaniat-o adesea la pian. Toate acestea, până la vârsta de 7 ani, când s-a împlinit timpul să se întoarcă la Caudella, pentru alta audție.

De data aceasta, entuziasmat, profesorul Caudella a insistat la Costache să-și trimită baiatul la Viena. Cu recomandarea sa George Enescu e primit mai târziu în gazdă chiar de profesorul Joseph Hellmesberger Jr., interpret cu experiență și dirijor la Opera Curții din Viena, unul din cei mai de frunte profesori de vioara ai Conservatorului, care se va ocupa de Enescu personal, inițiindu-l în studii aprofundate de vioară. Hellmesberger îl considera ca și copilul lui. Tot el îl duce și la Operă, unde Enescu își găsește un locșor (lângă instrumentele de percuție), de unde privește totul în detaliu încercând să înțeleagă rostul fiecărui instrumentist în orchestră.

Aminirile copilăriei nu m-au părăsit niciodată, ele au dăinuit în inima mea

De la 7 ani, de când a plecat prima oară de-acasă, s-a întors regulat, în fiecare vară. Își împărțea vacanța între Cracalia și Mihăileni, căci părinții lui conveniseră să se despartă din pricina bolii (cancerul era considerat atunci boală contagioasă). Ajuns acasă, George Enescu devenea cel mai liber și cel mai fericit dintre pamâtenii. Numai acolo, între dealurile pe care se născuse, misticismul moștenit de la mama lui putea fi transfigurat artistic.

Locurile natale i-au ramas toată viața în memorie, încărcate de un abur magic, care nu avea să se risipească niciodată. Livenii, Cracalia, Mihăileniul erau, cum avea să mărturisească mai târziu, «o lume magică, a fiintelor fabuloase, care îl smulgea din banalitatea de fiecare zi».

Într-o vacanță de vară, după o ploaie ușoară, a văzut coada unui mare curcubeu căzând chiar în spatele livezii. A alergat să-l prinda și să se dea de trei ori peste cap pe locul atingerii lui cu pamântul, fiindcă auzise, când era foarte mic, că, dacă faci asta, ți se îndeplinește orice dorință. Trântit apoi în iarbă, cu ochii închiși și cu razele soarelui jucându-i-se în genă, a stat ore în șir ascultând foșnetele ploii care se îndepărta.

Când, după mulți ani petrecuți în străinătate, cineva l-a întrebat de cât timp și-a părăsit țara, Enescu a răspuns: «Nu, n-am părăsit nicodată dealurile, văile și pădurile Moldovei. Nici murmurul izvoarelor, nici ciripitul păsărilor. Le-am luat întotdeauna cu mine și le aud cântând mereu în inima mea”.

Bogdan Paiu

TABĂRA DE VARĂ PENTRU COPII - CRET-BERARD/VD, IULIE 2019

RUBRICA COPILOR

✠ RUBRICA LITURGICĂ ✠

POURQUOI BÉNIR LES DEMEURES ?

Quand bénit-on ?

Les prêtres bénissent les habitations dans la fête du baptême du Christ (6 janvier) et jusqu'à la fin du mois, avec l'eau consacrée à l'église. Ils les bénissent également, avec une eau consacrée au cours d'une fête ou au moment même dans le lieu d'habitation à plusieurs occasions : entrée dans un nouveau logis, fête d'un patronage familial (la « slava » des Serbes), en toute occasion choisie par les fidèles, à Pâques – on asperge également les tombes des chrétiens en ce temps.

L'eau baptismale

L'eau répandue chez les chrétiens signifie, au-delà du lieu de culte, que la vie de l'Église est répandue dans le monde entier. C'est l'eau de la foi, de la tradition juive et ecclésiale ; le symbole de la grâce du saint Esprit qui se répand miséricordieusement chez tous ceux qui croient dans le Fils de Dieu, le Christ.

La bénédiction des demeures marque le renouvellement des engagements baptismaux des fidèles : leur vie a été « immergée » dans le Christ et dans son Église, et le rite accompli chez eux le leur rappelle, et doit renouveler la grâce qui est en eux – celle du baptême, celle de l'amour conjugal, celle de la foi personnelle. Le lien entre ce rite et la vie familiale – vie de la petite Église domestique – n'exclut pas les fidèles qui habitent seuls ou avec des frères !

L'action de grâces

Le rite d'aspersion des demeures et de tout ce qu'elles contiennent inspire l'action de grâces : tout ce que possèdent les fidèles, à commencer par un toit et des murs, est donné par le Seigneur, et ceux-ci le remercient, sachant que cela vient de lui, par leur travail également ; et ils lui offrent ces biens matériels pour qu'Il les leur rende à nouveau avec sa bénédiction et sa protection (Ps 90).

Une prière dit au Christ : « *Toi-même, bénis également cette maison et fortifie par la crainte de toi ceux qui veulent y habiter ; garde-les à l'abri de l'adversité ; envoie-leur ta bénédiction du haut de ta sainte demeure ; bénis et multiplie tout bien en cette maison* »

L'habitation du Christ

Par la bénédiction, le Christ vient habiter dans la famille, comme chez Zachée, ou renouvelle son séjour chez elle. Il est l'hôte : celui qui est reçu (on offre le pain et le sel), mais également celui qui reçoit (Il offre sa présence et sa parole) ; et les chrétiens sont chez eux, mais ils sont principalement chez lui.

C'est pourquoi rien d'impur (médias, publications), rien de contraire à la volonté du Christ, à son Évangile (disputes), n'a de place dans un foyer chrétien, habité par le Seigneur (Ps 100), «venu sauver ce qui était perdu» (Lc 19,10) <https://www.sagesse-orthodoxe.fr/jaimerais-savoir/foi-et-tradition-orthodoxe/liturgie-et-sacrements/pourquoi-benir-les-demeures>

Pentru botezul caselor (în luna ianuarie) vă puteți anunța la pr. Adrian Diaconu, tel: 022 700 49 18 (GE) sau 021 601 03 30 (VD); e-mail: <diaconu.adrian@gmail.com>

✠ RUBRICA TINERILOR ✠

RASPUNS LA INTREBARILE TINERILOR CITITORI

Îmi iubesc partenerul dar nu am încredere în el! Este neîncrederea un pacat?

Neîncrederea prelungită poate fi, într-adevăr, un atentat la reala iubire față de partenerul tău. Necontrolată, ea poate distruge un sentiment curat, atât de necesar vieții, și poate transforma chiar iubirea în ură față de partenerul de viață.

Marele scriitor și gânditor rus, Fiodor Dostoevski afirmă în acest sens că *”sunt trei lucruri de care se tem majoritatea oamenilor: să aibă încredere, să spună adevărul și să fie ei înșiși”*.

În pericopa evanghelică de la Matei 25, 31-46 (Duminica Înfricoșătoare Judecâți), Mântuitorul Hristos ne spune că judecata fiecăruia dintre noi se va face în baza poruncii *iubirii față de aproapele nostru*, singura condiție avută în vedere de Dreptul Judecător. Conform acestei învățături, iubirea adevărată acordată partenerului de viață nu este aceea oferită cu jumătăți de măsură, cu ifose și mendre, cu șovăire și zăbavă, despiciând firul în patru și fiind bănuitori sau neîncredători. Pentru că, spun

Sfinții Părinți, numai omul netrebnic este bănuitor. El îi judecă pe ceilalți după proprii-ai necurăție și propriile-i porniri, atribuind altora fărădelegi și mișelii pe care el le-ar săvârși fiind în locul lor. *Neîncrederea* nu-i decât oglinda reflectantă a părții josnice din firea bănuitorului, un soi de portret al lui Dorian Gray.

Omul cinstit, a cărui putere de judecată nu este coruptă de aprehensiuni ce-și au sediul într-un subconștient tulbure, mai presus de orice este încrezător și, până la dirimanta probă contrarie, se încrede în partenerul său și îl iubește necondiționat.

Noutatea pe care ne-a adus-o Hristos este tocmai această dimensiune orizontală a aproapelui, în care îl găsim pe Dumnezeu – dacă vrem să-L căutăm și dacă avem încredere în El!

(Vezi mai pe larg : Pr. Nicolae Steinhardt, Dăruind vei dobândi, Ed. Episcopiei ort. a Maramureșului și Sătmarului, Baia Mare 1992.

Cum să scap de obstacolele care-mi apar în cale ? O dată cu vârsta sunt tot mai multe și tot mai mari !

Să nu uităm că cel mai mare obstacol al vieții noastre este moartea, iar moartea nu este de la Dumnezeu. Doar viața este de la Dumnezeu ! Moartea este absența vieții, așa cum întunericul este absența luminii sau așa cum răul este absența binelui. Moartea a intrat în lume ca plată a păcatului omului, prin libera lui voință și prin neascultarea lui de Dumnezeu, așa

după cum ne învață Sf. Apostol Pavel : *”Plata păcatului este moartea”* (Romani 6,23).

Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, prin nemăsurata dragoste a lui Dumnezeu față de om, omoară moartea prin jertfa crucii Sale. El își dă viața pentru noi oamenii, pentru toți la un loc și pentru fiecare în parte. Dragostea

Sa smerită, pentru fiecare dintre noi, transformă - pe cruce - moartea în jertfă, iar jertfa o transformă în înviere și viață veșnică ! Moartea nu putea fi învinsă decât prin dragostea supremă, o dragoste pe care numai Fiul lui Dumnezeu o putea oferi.

Prin credința noastră vie în moartea și învierea Lui (Ioan 11,25), prin nădejdea noastră constantă în ajutorul și în biruința Lui (Ioan 16, 33), și prin trăirea dragostei pe care El ne-a arătat-o nouă (Ioan 15, 12) putem învinge orice obstacol al acestei vieți, mai devreme sau mai târziu, în sensul că-l putem transforma într-o adevărată oportunitate pentru a îmbunătăți viața.

La întrebarea ta, însă, sunt tentat să răspund și printr-o mică dar foarte veche povestioară, care vorbește despre un rege ai cărui supuși erau cam lipsiți de vlagă, fiecare trăia doar pentru el însuși, indiferent de cei din jur și de comunitatea în care trăiau cu toții, și – nu în ultimul rând - fiecare considera că totul i se cuvine.

Nemulțumit de această stare de fapt, regele a încercat să le dea o lecție. Planul lui a fost simplu : a amplasat un mare bolovan în mijlocul drumului principal, blocând cu totul intrarea în localitate. Apoi s-a ascuns în apropiere pentru a observa comportamentul trecătorilor în fața unui obstacol care părea de netrecut.

Era curios să vadă cum vor răspunde supușii săi ? Vor colabora între ei pentru a înlătura obstacolul (bolovanul) sau fiecare se va întoarce descurajat din drum la casa sa ?

Nu mică i-a fost dezamăgirea când a văzut cum om după om, ajungând în fața obstacolului, observa impedimentul, vocifera, înjura sau îl critica pe rege, dar se întorcea din drum

fără să facă nimic. Doar câte unul mai încerca din când în când să facă câte ceva, dar și acela doar de unul singur și fără nici-o tragere de inimă. Și acești ”binevoitori”, însă, renunțau în cele din urmă și, nemulțumiți de situație, se întorceau tot vociferând la casa lor! Nimeni nu a reușit să facă ceva concret pentru a salva situația, pentru că fiecare își zicea în sine că va veni altul și o va rezolva !

După câteva zile, un țăran singuratic se întorcea în localitate. El nu a făcut cale întoarsă în fața obstacolului. Cu entuziasm și consecvență, dar și cu încredere în reușită, s-a străduit și s-a tot străduit încercând să înlătore bolovanul din drum. I-a venit ideea să aducă din pădurea învecinată un lemn mare, pe care să-l folosească ca levier. În cele din urmă a reușit, stânca a fost dislocată și drumul a fost eliberat.

Sub acest imens bolovan însă se afla o pungă cu monede de aur și un bilet, în care regele scrisese : *”Când ai voință și ești perseverent obstacolul din drum devine chiar drum ! Să nu uiți nici-odată că în fiecare obstacol se află o șansă de a-ți schimba viața în sens pozitiv sau de a-ți îmbunătăți condiția vieții tale” !*

Nu toți văd într-un obstacol – de multe ori același, cu care și tu și eu ne confruntăm – un motiv de mânie, de descurajare, de abandon, sau de disperare. Sunt unii care văd în asta chiar opusul ; un fel de problemă care conține în ea și soluția. Ca pe o șansă de a-și pune la încercare puterile și de a dobândi forțe noi. Nimic nu le stă în cale acestor persoane, care găsesc cel mai adesea drumul spre rezolvare a tuturor obstacolelor din viața lor. Cei mai mulți dintre noi, însă, cădem ușor pradă dezamăgirilor, resentimentelor și frustrărilor, care ne împiedică să

acionăm și să reacționăm așa cum trebuie, și de aceea ratăm ocazia de a preschimba dezastrul într/un real beneficiu și înfrângerea într-o victorie.

Nu există o școală dedicată, alta decât învățătura lui Hristos și a Părinților Bisericii, la care oamenii să poată merge pentru a deprinde aceste învățăminte. Înainte de Hristos exista înțepciunea antică a stoicilor, care presupunea că pentru a depăși orice obstacol soluția stă în posibilitățile ascunse ale omului. Înțepciunea lor o regăsim în nevoințele, în curajul, și încrederea în Dumnezeu a Părinților Bisericii.

Testați în creuzetul adversității și încercărilor, *stoicii* – *”adevărații filozofi”*, cum îi numea Cicero - au descoperit aceste puteri latente – puterea asupra propriei percepții, asupra acțiunii și asupra voinței. Prin această triadă ei : văd mai întâi cu claritate obstacolul și îl analizează, apoi acționează corect, ca – în cele din urmă – să accepte lumea așa cum este ea. Să percem lucrurile așa cum sunt, să nu lăsăm nici-o opțiune necercetată, apoi să fim puternici pentru a transforma ceea ce ne poate fi schimbat. Lucrurile decurg unele din altele. Acțiunile ne oferă încrederea necesară pentru a ne controla sau ignora percepțiile, iar voința este sprijinită prin acțiunile pe care le facem.

Scriitorul și filozoful Nassim Nicholas Taleb definea *stoicul* ca pe cineva care *”transformă teama în prudență, durerea în schimbare, greșelile în instruire, iar dorința în acțiune”*. Este un ciclu care devine tot mai simplu prin repetare.

Dacă la acestea mai adaugi și credința în protecția permanentă a lui Dumnezeu, care veghează ca nici-un fir de păr din capul nostru să nu piară (Luca 21, 18), atunci este limpede ca obstacolele vieții nu sunt decât

oportunități pentru a ne îmbunătăți viața. Pentru că : *”ceea ce nu mă omoară mă face mai puternic”* (Friederich Nietzsche).

Să reținem, așadar, că întotdeauna trebuie să vedem lucrurile așa cum sunt, fără exagerări pesimiste.

Să facem ceea ce putem face, cu optimism, pentru a scoate partea pozitivă din fiecare obstacol ce apare în calea vieții noastre, pentru că *”noi hotărâm ce poveste ne spunem”*.

Să suportăm și să îndurăm ceea ce trebuie îndurat, pentru că suferința este necesară câte-odată pentru a ne trezi, pentru smerenia noastră și pentru purificarea sufletului nostru, blocat de un mental orgolios, neiertător și mândru.

Să nu uităm că ceea ce ne blochează drumul poate deveni chiar drumul de urmat, iar ceea ce ne împiedică o acțiune, ne poate face chiar să avansăm în direcția respectivă.

În fiecare obstacol este o șansă de a-ți îmbunătăți condiția. Depinde de tine, de motivația și perseverența ta în acțiune, dar și de credința și încrederea ta în Dumnezeu, ca *obstacolul să devină cale !*

Pr. Adrian

(Pentru o lectură amănunțită pe tema înțepciunii antice a stoicilor îți recomand cartea : Ryan Holiday ”Obstacolul este calea”, Editura Seneca – 2017 - traducere din engleză de Dragoș Tudor, 224 p.).

Viiitorul **Congres Nepsis MOREOM**, va avea loc în Elveția, la Berna, în perioada 2 – 4 octombrie 2020.

NEPSIS ELVEȚIA A PRINS ARIPI ÎN 2019

După întâlnirile de la Zurich de pe 2 februarie și cea de la Lausanne de pe 2 martie 2019 (descrisă pe îndelete în revista Credința, numărul Paști 2019), tinerii din Nepsis Elveția au continuat Turul Parohiilor din Protopopiatul Elveției:

† în martie au vizitat parohia din Lucerna;

† în mai au petrecut un weekend la Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului din Les Sciernes (canton Fribourg);

† în iunie au fost la Parohia Ortodoxă din Sion (vizita parohiei a fost urmată de o plimbare pe coline); iar

† în perioada 31 august – 1 septembrie au fost la Lugano, unde l-au vizitat pe Părintele Gabriel Bunge și au participat la conferința prof. Constantin Dulcan ținută în cadrul Parohiei ortodoxe Lugano (*un reportaj despre evenimentul ticinez a fost scris de Părintele Mihai Meseșan în revista Apostolia, numărul 139, octombrie 2019*).

† Nu în ultimul rând, pe 27 octombrie un grup de tineri Nepsis a participat la hramul Parohiei din Fribourg.

† Pe final de an, ne-am reîntâlnit cu Părintele Adrian Diaconu, în seara lui 2 noiembrie, la reuniunea tinerilor care a avut loc în biserica din Geneva / Grand-Lancy.

† Ultima vizită din 2019 a fost la St. Gallen pe 17 noiembrie, unde părintele Mihail, după slujba duminicală, a oferit celor prezenți un tur al criptelor din St. Gallen.

În Nepsis Elveția, încercăm să punem accent pe întâlnirea față către față și pe trăirea credinței împreună. De aceea am făcut Turul Parohiilor (care va continua în 2020). Cu toate acestea, avem pagină de Facebook (fb.com/Nepsis.Elvetia), Instagram (@nepsis.elvetia), Twitter (@nepsis_elvetia) și website www.ch.nepsis.org, pentru a putea răspunde cerințelor tinerilor contemporani.

Andrei Epure (Lausanne)

Reuniunea tinerilor Nepsis-CH la biserica din Geneva-Gd-Lancy, 2 nov. 2019

NEPSIS ELVEȚIA - TURUL PAROHILOR 2019

Tineri din Nepsis-CH au participat și la Sf. Liturghie, la biserica din Lausanne în 2 nov. 2019 și la biserica din Geneva în 3 nov. 2019

RUBRICA TINERILOR

L'EUROPE - ENTRE LA CHRISTOLOGIE ET LA CHRISTOPHOBIE

L'année 2019 a marqué la communauté politique roumaine par deux scrutins électoraux (les élections européennes –le 26 mai - et les élections présidentielles –le 10 et le 24 novembre), durant lesquels le corps électoral roumain (y compris celui formé par la diaspora roumaine) a clairement manifesté sa vocation européenne, par sa volonté de rester attaché aux valeurs européennes.

En profitant de ces deux importants événements, qui démontrent une fois de plus que la Roumanie a une forte vocation européenne, le comité rédactionnel a choisi d'offrir aux jeunes lecteurs de la publication «CREDINTA» un article sur l'origine de l'Europe, plutôt une radiographie sur la civilisation européenne, vue selon une clé théologico-politique.

Nous aimerions souligner, d'une part, les racines chrétiennes qui ont nourri, depuis ses origines, cette civilisation et, d'autre part, les inflexions en temps qui ont conduit à l'apostasie de l'Europe envers elle-même (c'est à dire envers son identité chrétienne) : par le modernisme et le postmodernisme.

Nous allons donc montrer, tout d'abord, quelles sont les racines de l'Europe et quelle est l'importance de la christologie (du dogme christologique) dans la construction du projet de civilisation européenne et, après, d'esquisser les causes sous-jacentes à la déconstruction de l'identité européenne, que les élites de nos sociétés, contaminées par les «virus» de la christophobie, promeuvent constamment et systématiquement à cette époque post-moderne.

LES RACINES DE LA CIVILISATION EUROPÉENNE

Ne pas reconnaître la véritable identité chrétienne européenne est identique à l'apostasie

Le sujet de l'article doit être mis dans un contexte dominé par un climat où l'héritage chrétien du continent européen est soit contesté sinon mis sous silence. Les dirigeants politiques européens d'aujourd'hui ont choisi d'obscurcir certaines vérités fondamentales, parmi lesquelles se trouve l'héritage chrétien en tant que pilier de la construction européenne (le préambule de la nouvelle Constitution de l'Union Européenne ne mentionne même pas le rôle de la religion chrétienne dans le processus de la

construction de l'Europe).

On trouve dans l'espace universitaire ou institutionnel des débats sur la relation entre l'église et l'état, sur le dialogue entre les églises chrétiennes et le régime de la modernité, etc. On affirme même que la voix du christianisme serait en train de tomber en désuétude en Europe. Est-ce vrai? Les Eglises chrétiennes sont en total désaccord avec une telle vision qui domine l'intelligentsia européenne aujourd'hui.

L'Europe est la seule

civilisation construite dialectic. Plus précisément le modèle théologico-politique initial avait déjà la menace de sa propre négation, c'est-à-dire le régime de la modernité. Celui-ci se manifeste, d'une part par l'affirmation des valeurs européennes, mais d'autre part il se révèle aussi comme une négation contradictoire des dites valeurs.

Nier le caractère constituant que le christianisme a dans le projet de civilisation européenne serait identique avec l'affirmation qu'une civilisation telle que la Chine n'aurait pas des racines confucianistes, ou que l'Inde serait orpheline des racines hindoues, ou la civilisation arabe serait vide de l'héritage musulman. Telles civilisations s'identifient de plus en plus aujourd'hui

avec leur passé religieux. On ne peut que souligner une telle contradiction dans l'ethos européen d'aujourd'hui.

Apparemment l'Europe se trouverait dans un état presque pseudo psychanalytique: *une apostasie de sa propre identité*. Tant qu'on se pose des questions sur notre identité nous commencerons par briser la relation naturelle entre la mémoire collective européenne et l'identité du citoyen européen lambda d'aujourd'hui.

Vu que la corrélation structurante entre la mémoire et l'identité est définitivement brisée, un tel état pathologique collectif de l'Europe contemporaine s'approcherait d'un état mental dominé par des troubles de la personnalité.

Les éléments positifs et négatifs de la théologie politique européenne

A notre avis, l'Europe devrait être tout d'abord définie de façon négative pour qu'on puisse ensuite définir son contenu positif métaphysique.

Tout d'abord chaque civilisation a une matrice théologico-politique. Celle-ci est une religion qui incorpore des valeurs, telle que les institutions sociales - elles sont d'abord des idées, avant de se manifester sous la forme des structures sociales répressives.

Ainsi, la civilisation asiatique est différente de la civilisation européenne puisque la première est une *théocratie orientale* (concept introduit par Joseph Flavius, repris péjorativement par Hegel et ensuite utilisé par Marx).

Le premier clivage théologico-politique connu dans l'histoire a été le contact polémique entre les citées grecques antiques et le grand empire persan (les empires asiatiques de l'antiquité - l'empire persan, chinois,

japonais - avaient tous une théologie politique totalisante caractérisée par une théocratie orientale).

La théocratie orientale se manifeste par une relation interchangeable entre les deux domaines ontologiquement différents, qui structurent la réalité, le sacré et le profane. Les dites variables structurantes de la réalité sont incorporées dans le pouvoir impérial, qui manifeste son halo à travers la personne physique de l'empereur (le dieu incarné) et sa fonction publique. L'image la plus éloquente de la théocratie universelle on la trouve dans l'empire chinois. La structure pyramidale de l'empire chinois, projette un carte métaphysique à travers laquelle les chinois interprètent la réalité sociale: la Chine est au centre de l'univers, la capitale est au centre de la Chine, le palais interdit est au centre de la capitale et au centre du palais est l'empereur, qui est le «Fils du Ciel».

La répartition du pouvoir du centre vers la périphérie s'exerce de manière pyramidale. L'appareil bureaucratique de l'empire centralisateur et le mandarinat sont des vecteurs de l'émanation du pouvoir ontologique, qui émanent du corps de l'empereur. Les citoyens n'ont pas de propriété privée,

tout appartient à l'empereur, ils n'ont pas le statut de citoyen mais le statut de fils du seul «père», l'empereur.

Hegel disait : « dans les civilisations orientales, un *seul est libre - l'empereur. Tous les autres sont des enfants sous la tutelle de l'empereur* ».

LES TROIS MODÈLES THÉOLOGICO-POLITIQUES DE LA CULTURE EUROPÉENNE

a) *Le modèle théologico-politique offert par la Grèce antique*

La transition de la théocratie orientale au système théologico-politique européen passe par la Grèce antique. Avec la mise en place de l'ancien modèle théologico-politique grec, nous nous sentons à moitié étrangers (parce que nous ne nous reconnaissons pas dans les dieux de la Grèce antique), mais nous nous sentons toujours chez nous à bien des égards. Nous nous sentons étrangers car, ce que pour Hésiod, Hérodote et Homère, et pour les Grecs en général, était une religion organique vivante, pour nous ce n'est qu'un musée et un art ancien.

Comme l'a dit Hegel: «*Au moment de l'émergence du christianisme, le dieu grec était silencieux*»! La vérité est que «*la religion grecque s'est sublimée parfaitement dans la culture*» ou, mieux dit, le christianisme a transformé la religion grecque vivante en un musée de statues, qui ont pour nous un statut exclusivement esthétique.

Nous nous sentons chez nous, cependant, parce qu'une partie de la Grèce polythéiste est restée intégrée, en tant que composante du modèle théologico-politique occidental, à savoir que, d'une part, les Grecs ont apporté le *concept de liberté* et, d'autre part,

ils nous ont apporté le *concept de la reconnaissance de la raison*, car la raison est reconnue pour la première fois en Grèce.

Les écoles philosophiques grecques qui éliminaient, d'un point de vue philosophique, le kaléidoscope du polythéisme imaginaire (Homère et Hésiod, comme nous le savons, ont dominé la vie du Grec moyen, donc de la mythologie grecque, et Aristote et Platon ont représenté la révolte philosophique contre la mythologie grecque), continue avec le développement du noyau dur de la philosophie, qui est *la science*.

L'émergence de *la logique* est une composante de la civilisation moderne, définie par les sciences empiriques et théoriques, dont les ancêtres sont: le théorème de Pythagore; le théorème de Thalès, le concept abstrait découvert par Socrate; la structure idéologique de Platon; le syllogisme d'Aristote. Toutes ces manifestations de l'éthos grec préscientifique démontrent que l'appareil formel de la pensée scientifique est déjà donné par les Grecs. Le processus de cristallisation définitive de *la révolution scientifique* moderne a duré plus de mille ans.

Du point de vue politique,

Hegel disait que «*si dans le modèle de la théocratie orientale, en Asie, un seul était libre (l'empereur), dans le modèle grec, plus sont libres*», car dans la démocratie athénienne, la liberté n'avait pas une extension universelle, mais elle en avait une particulière (les citoyens n'étaient que des hommes, portant des armes, et non des femmes, des enfants ou des esclaves) et ils avaient leur mot à dire dans la prise de décision

b) Le modèle théologico-politique offert par la société juive

Bien que l'Ancien Testament remonte il y a trois mille ans, aujourd'hui, dans les cultures européenne et américaine, nous nous reconnaissons beaucoup mieux dans l'Ancien Testament, avec le Pentateuque de Moïse et les Psaumes de David, que dans le polythéisme grec, dans lequel Zeus, Athènes, Aphrodite ne sont que les personnages de mythes antiques. Ainsi, *notre identité chrétienne européenne tire sa sève du modèle juif.*

La composante juive de l'identité européenne est donc beaucoup plus profonde que la composante grecque, car l'Ancien Testament nous a donné *la leçon de la liberté surnaturelle*, contrairement aux Grecs qui nous ont donné *la leçon de la liberté naturelle*. Du couplage des deux modèles de liberté, dans la théologie politique occidentale, la composante vétérotestamentaire est beaucoup plus forte (cf. Lev Șestov „*Athènes et Jérusalem – le binôme fondateur de la culture et de la civilisation européenne*”).

Le mosaïsme (l'Ancien Testament) est une religion d'„exode», qui marque le départ exact de l'Asie vers l'Ouest. Il y a une lecture théologique à l'Exode, mais il y a aussi une lecture

communautaire. Les Grecs nous ont donc donné la leçon de *la raison* et de *la liberté immanente dans l'histoire*, c'est-à-dire *l'organisation immanente du modèle politique*. La première structure constitutionnelle, *un premier germe de la démocratie européenne*, peut être trouvée dans l'ancienne communauté politique athénienne, ainsi que dans l'œuvre «politique» d'Aristote.

politique, car *l'Exode* est une réalité théologico-politique. Le départ de Moïse et du peuple juif d'Égypte constitue, en fait, la sortie du monothéisme juif du polythéisme égyptien et de la théocratie égyptienne orientale. Du point de vue politique, il s'agit de la libération de ceux qui devaient être les esclaves d'un empire. Le départ de cette communauté de nomades libres, cette confédération de tribus nomades qu'était Israël, qui n'avait aucun État, est un refus du modèle théocratique oriental, qui était un modèle despotique, centraliste et tyrannique.

Quand Moïse sort avec le peuple juif d'Égypte, nous pouvons dire que l'Europe est née d'une certaine manière, car outre le modèle de liberté, nous avons le refus de la théocratie orientale. C'est pourquoi les Juifs n'ont pas disparu de l'histoire, comme les autres peuples qui les entourent, car, ayant la révélation divine, ils préféreraient la liberté de l'esclavage, au risque de la mort (40 ans dans le désert arabe). Cela montre aussi la verticalité de ce peuple par la foi. Grâce à «l'exode» du peuple juif d'Égypte, nous recevons une *leçon de liberté*, y compris *la liberté politique*. C'est peut-être pour cette raison que Dieu a choisi son Fils pour s'incarner dans le sein de ce peuple et non d'un autre.

La conclusion du syllogisme hégélien qui analyse la phénoménologie de l'esprit est la suivante: „*la naissance de l'Europe elle-même est la conséquence de l'évolution historique de la liberté grecque à la sortie de Moïse d'Égypte, lorsque le judaïsme lui-même passe au christianisme*”. «Ainsi,

l'empreinte politique de cette révolution spirituelle qu'est le christianisme est l'extension universelle paulinienne de la liberté». C'est pourquoi Hegel ajoute: «*En Asie un seul est libre, dans la Grèce antique certains sont libres et, en Europe (c'est-à-dire dans le christianisme) tous sont libres.*»

c) *Le modèle théologico-politique offert par la société romaine*

Lorsqu'on se réfère à l'héritage des Romains en Suisse et dans le reste de l'Europe occidentale, on pense souvent à de grands monuments tels qu'amphithéâtres ou aqueducs. Dans les pays parlant des langues latines, la langue est aussi un élément qui ramène directement au passé romain. En fait, des éléments de la civilisation romaine peuvent se retrouver dans une multitude d'autres aspects: art, architecture, philosophie, conception de l'État, etc. Mais il est un domaine où cette influence pèse d'un poids particulièrement important, *le droit*, et nous nous référons surtout au *droit privé romain*.

Le droit public romain, dont nous n'avons maintenant aucune liaison, était la forme d'organisation du pouvoir romain qui, vers la fin de l'empire est devenue une théocratie de type orientale, qui s'est situé sous le niveau de la civilisation et de la liberté que les Grecs nous ont laissé, et en tout cas sous le niveau de liberté que les Juifs nous ont transmis par le christianisme.

Les Romains ont été les premiers à développer une véritable *science du droit*. L'art «*du bien et de l'équitable*», clef de voûte du *droit romain*, présente ainsi une spécificité et une force: sa capacité à ramener un problème concret à une ou deux phrases

et à en faire une règle. A la chute de l'Empire romain, il est resté des bribes de droit romain qui coexistaient avec le droit coutumier barbare. Mais ce droit a continué à vivre pleinement dans l'Empire romain d'Orient. Dans la première moitié du 6e siècle, *l'empereur Justinien* a repris et compilé l'ensemble des avis de droit des siècles précédents.

En Occident, cette compilation a été redécouverte en Italie, à la fin du XIe siècle. Cela a débouché sur la création de la première université et de *la première faculté de droit d'Europe à Bologne*. De là, le droit romain s'est diffusé dans toute l'Europe catholique. A travers l'enseignement des universités qui se sont développées sur cette base depuis Bologne, *le droit romain* a vraiment servi de matrice intellectuelle à toute l'Europe.

Bien sûr, le droit a continué à évoluer au cours des siècles. Mais le droit romain est resté la principale source d'inspiration en Europe continentale, l'Angleterre ayant évolué un peu différemment en raison de son *splendide isolement* entre le 13e et le 19e siècle. La France avec le code Napoléon ou l'Allemagne avec l'école historique de Friedrich Karl von Savigny y puisent directement leur inspiration.

L'IMPORTANCE DE LA CHRISTOLOGIE (DU DOGME CHRISTOLOGIQUE) DANS LA CONSTRUCTION DU PROJET DE CIVILISATION EUROPEENNE

La naissance de l'Europe repose sur la liberté de la personne humaine propre au christianisme

Par la théologie de l'incarnation du Fils de Dieu dans la personne de Jésus-Christ, qui est à la fois un vrai Dieu et un véritable homme (dogme christologique), à travers la théologie de la filiation et de l'adoption (par l'incarnation, tous les individus sont adoptés par Dieu, à travers le Christ), la liberté est reconnue dans l'élément de l'universalité.

La liberté dont jouissent les citoyens européens repose sur le concept de «dignité de la personne» (de chaque personne). Ce concept a une source chrétienne car il découle de la théologie de la création humaine à l'image de Dieu, vers une infinie ressemblance avec son Créateur-Dieu.

La «théologie de la personne», à travers la valeur éternelle de l'âme de chaque personne, est la leçon que nous donne le christianisme, son don primordial à l'Europe et implicitement au monde entier. Kant déclarait: «... pour ces raisons, du point de vue moral, la personne humaine a une valeur morale infinie. C'est pourquoi nous ne pouvons pas vendre les gens, car l'homme a une valeur morale infinie, l'homme n'est pas quantifiable; l'homme est un sujet, pas un objet».

Constantin Noica, dans le livre «Le modèle ontologique européen» (un petit ouvrage de philosophie de la culture, mais de grande importance), affirme que *l'Europe est née au Synode de Nicée (325)*, car pour la

première fois, le christianisme se définit successivement devant le spectre hérésiologique, par les définitions dogmatiques qui articulent son identité. À partir de ce moment-là, d'Espagne à Kiev ou à Moscou, et d'Oxford jusqu'à Byzance, toutes ces tribus (ou nations) qui peuplaient l'Europe actuelle appartenaient à la même religion – le christianisme.

De ce point de vue, l'Europe n'est que le reflet politique et culturel d'une identité religieuse unique qui unifie une variété ethnologique. Au début, il n'y avait aucun lien interne (les Gaulois, les Celtes, les Thraces, les Allemands, les Romains n'avaient absolument aucun lien entre eux). Les communautés anciennes étaient mythiquement disjointes, elles avaient des valeurs différentes, des divinités différentes, des langues différentes. Ainsi, l'ancien espace de l'Europe d'aujourd'hui n'était peuplé que par un «État» dominé par un conflit permanent. Ces tribus vivaient dans le désarroi, seule la force militaire romaine, à travers «Pax Romana», maintenait la paix à l'intérieur des frontières de l'Empire.

Ainsi, jusqu'à la définition du christianisme, l'Europe était une mosaïque éthologique et religieuse, mythologique et polythéiste. Nous appelons donc aujourd'hui l'Europe ce qui est le reflet dans les institutions politiques de cette «unité spirituelle» réalisée par le christianisme.

La christologie - un modèle d'équilibre entre l'Église et l'État

Les institutions européennes sont initialement organisées selon le modèle christologique. Le principe de liberté, qui structure les institutions sociopolitiques européennes, subsiste à travers les divisions du pouvoir: *l'Église et l'État*. Si nous définissons l'Europe au sens du philosophe Constantin Noica comme un modèle christologique dans lequel Athènes finie s'unit à la Jérusalem infinie, l'unité hypostatique des deux natures du Christ, le divin et l'humain, offre un état d'équilibre (existant en astrophysique, en biomécanique ou économie), entre raison et croyance, entre fini et infini, entre l'Église - la communauté eucharistique - et l'État - la communauté politique.

Le modèle christologique est donc celui qui organise les institutions européennes.

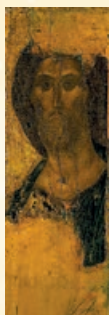
La société byzantine était dominée par le principe de la symphonie des pouvoirs, qui révélait *le caractère ontologique distinct du pouvoir sacré vis-à-vis du pouvoir profane*, malgré la tendance à une coopération sereine entre les deux centres du pouvoir. Une telle collaboration pourrait être qualifiée de concorde sans annulation ou subordination de l'un ou de l'autre, ce qui est complètement différent du modèle de la théocratie orientale dans lequel l'ancien roi incarnait également le rôle du grand prêtre. Ou dans le christianisme, comme le dit Saint Maxime: *«Ce n'est que dans la personne du Christ que la royauté et le sacerdoce*

coïncident.»

Le caractère moderne de l'ethos européen trouve son origine dans *la séparation entre le pouvoir spirituel et le pouvoir séculier*, affirmée par le Christ lui-même: *«Donnez à César ce qui est à César et à Dieu ce qui est à Dieu» (Matt. 22:21).*

Le modèle théologico-politique de l'Europe, s'inspirant du dogme christologique de la dualité de la nature humaine et divine - unis et indiscernables - en la personne du Christ, a imaginé la dualité du pouvoir qui se manifeste dans l'histoire sous deux visages - la communauté eucharistique et la communauté politique -, selon le modèle augustinien: *«L'église est la cité intérieure de Dieu, des âmes, alors que l'état est la cité extérieure des corps».*

L'effondrement de l'empire romain était providentiel pour le christianisme. L'église chrétienne a réussi à se réinventer, à s'organiser dans le corps moral de la société, sans l'existence d'un gouvernement central, par lequel un empereur romain aurait pu annexer l'Église chrétienne à son propre projet politique. L'absence d'un empire centralisé a amené l'Église à s'établir en tant qu'autorité purement spirituelle et morale et à organiser sa vie et ses activités dans son propre esprit culturel, liturgique, spirituel, culturel et social. L'État moderne apparaîtra relativement tard, à l'échelle historique, pour négocier avec un pouvoir spirituel et moral indépendant - l'Église chrétienne - déjà constituée.

LA DECONSTRUCTION DE L'IDENTITE EUROPEENNE

La Modernité en tant qu'aboutissement de l'apostasie de l'identité chrétienne européenne

Quelle est la signification de la modernité pour l'Europe chrétienne?

Pour l'Europe, la modernité, comme nous l'avons déjà mentionné, signifie d'une part une affirmation de ses valeurs d'origine et, d'autre part, un déni des fondements sur lesquels ces valeurs ont été construites.

Les débuts de la modernité européenne se situent dans la succession des trois événements importants qui ont changé le visage de l'Europe, du début de la période médiévale à la fin du XVIIIe siècle:

- la Renaissance (émergence du modèle humaniste et le début de la recherche de modèles de vie préchrétiens inspirés de la philosophie grecque - XVe siècle);
- la Réforme protestante de Luther (qui entraîne non seulement une réforme de l'église, mais également une réforme culturelle, idéologique et sociétale - XVIe siècle);

- La Révolution française - 1789 (ce qui, du point de vue de notre thème, signifie un déni des fondements sur lesquels l'Europe a été fondée).

L'ouest médiéval, malgré une tension entre le sacré et le profane, respecte - ainsi que l'empire byzantin - la dualité des pouvoirs, car *la liberté ne pouvait subsister que dans les divisions du pouvoir*. Cependant, à l'époque moderne on remarque, comme une partie négative de la modernité, du point de vue politique, le collapse de cette distinction ; le sacré et le profane disparaît, et la communauté politique assimile le caractère sacré

de la communauté eucharistique, marginalisant l'église par le processus de sécularisation. Une telle tendance représente une réelle régression, car la période moderne de l'histoire européenne n'est rien d'autre qu'un retour à l'ancienne communauté holistique dans laquelle le pouvoir politique et sacré était incarné dans une seule entité.

Par conséquent, l'idée de *modernité*, du point de vue religieux, signifie un *décide* (qui est consommé dans la philosophie de Kant d'un point de vue spéculatif et dans celui de Nietzsche d'un point de vue archétypal), mais du point de vue politique, *la modernité* se manifeste à travers le régicide - la Révolution française qui abolit la distinction des pouvoirs. La modernité est identifiée - dans le contexte de la Révolution française - par cet *effondrement de la distinction ontologique entre le pouvoir sacré et le pouvoir profane*.

Le fait que l'État moderne ne soit plus limité par le pouvoir ecclésial, il devient un État total, avec sa propre religion. La révolution française provoque l'émergence de l'état théocratique, qui a une religion. Avec le monopole du pouvoir, l'État doit éteindre violemment l'opposition religieuse à la nouvelle communauté théocratique. L'âge d'or des communautés politiques théocratiques modernes a été incarné par les régimes politiques fasciste, nazi et communiste. Ceux-ci étaient organisés sous la forme

d'états totaux, que les philosophes politiques et les sociologues ont identifiés comme étant des sociétés totalitaires.

L'État totalitaire moderne est éminemment génocidaire, car il réprime les différences au sein de la société afin de réaliser l'idéal de la société totalitaire. Les États totalitaires sont donc le reflet politique de l'effondrement de la distinction ontologique entre le pouvoir sacré et le pouvoir profane.

Le christianisme accepte la division des pouvoirs, suivant le modèle de la distinction établie par le Christ lui-même, mais *la modernité* (au sein des révolutions française, fasciste et communiste), n'ayant pas accepté cette division (du désir de totaliser tout le pouvoir) a légitimé l'usurpation des pouvoirs du sacré par la répression de l'Église et en faisant couler de sang.

Le postmodernisme européen – de la christologie à la christophobie - une rupture entre l'identité et la mémoire

Si l'Europe est créée dans le contexte de l'unité spirituelle du christianisme, selon le modèle chrétien, de la dignité et de la liberté de la personne humaine et de la distinction entre le pouvoir spirituel et le pouvoir séculier, comment a-t-on atteint la christophobie, qui définit la vaste majorité des élites européennes d'aujourd'hui?

La première partie de la réponse à cette question est l'essence faustique de la modernité, qui veut encadrer l'eschatologie dans les limites de ce monde matériel.

La deuxième partie de la réponse consistait en une *postmodernité* qui s'identifiait avec *la rupture entre l'identité et la mémoire*.

Contrairement à la manifestation totalisante de l'État dans l'histoire, nous avons estimé que l'État devrait être un tribunal démocratique, administratif et judiciaire, sans assimiler la dimension du pouvoir religieux.

Nous parlons ici du pouvoir babylonien, qui correspond à une glorification du profane et à une sacralisation du pouvoir immanent, qui s'élève contre le pouvoir spirituel de l'Église - *la Jérusalem céleste*. En d'autres termes, la tour de Babel, qui a l'intention d'atteindre le ciel de ce monde matériel, pour le dominer et le maîtriser, se dresse face à la Jérusalem céleste, qui s'abstient du monde matériel uniquement pour gagner le monde spirituel.

En conclusion, *la modernité européenne s'identifie par la rupture de la révélation et de la tradition*.

Le postmodernisme – que certains estiment être né avec les bombes d'Hiroshima et de Nagasaki – commence par la critique de la modernité et il a pris, en effet, des formes très différentes. Que l'on pense aux diverses figures du traditionalisme, du romantisme, du nietzschéisme, du heideggérianisme, etc.

Ce n'est pas le but de cet article d'analyser les visions des diverses protagonistes à ce sujet, comme par ex. le critique Ch. Jencks, dans son livre « Le langage de l'architecture postmoderne » (1977), le philosophe J.-F. Lyotard, dans son livre « La Condition postmoderne. Rapport sur le savoir » (1979), ou des conférences données par le théoricien allemand en

philosophie J. Habermas, voir « La Modernité : un projet inachevé » (1980), ou de l'analyste, critique littéraire et philosophe, Fr. Jameson, dans son livre « Le Postmodernisme » (1998).

Depuis 1977 Frédéric Jameson tente d'analyser l'esthétique de la *postmodernité* construite à la fois *contre, dans et après* le modernisme, à l'aide d'un programme théorique qualifié par Perry Anderson de *symbolisme matérialiste*. Jameson opère dans les modes d'analyse de la postmodernité « cinq déplacements décisifs », parmi lesquels on découvre des thèses assez pertinentes. L'œuvre de Fr. Jameson s'achève sur la nécessité de considérer la culture comme un champ de bataille politique alors que le marxisme de Lukacs ou d'Adorno, par exemple, pensait l'esthétique à *partir de catégories économiques issues du Capital* négligeant largement les *effets politiques des mouvements ou courants culturels*. De ce point de vue la lecture de son essai incite à voir dans le *postmodernisme* davantage une prise de position politique se construisant dans tous les domaines (histoire, esthétique, culture) comme un anti-modernisme. (Perry Anderson „Les Origines de la postmodernité” – 2010).

D'un point de vue socio-politique, on peut dire que les deux grandes cibles des critiques de la modernité furent l'hégélieno-marxisme et la pensée individualiste-libérale. Ce qui unit ces deux versants de la pensée moderne c'est, d'une part, une croyance dans le « progrès » rationnel (qu'il soit économique, politique, social,

Le postmodernisme

culturel ou éthique). C'est, d'autre part, une confiance de principe dans les capacités de l'homme – de l'individu ou de la collectivité – de gérer son destin.

La pensée postmoderne peut alors être définie comme une pensée qui a renoncé aux philosophies de l'histoire et comme une critique de toutes les formes de philosophie du « sujet », individuel et

collectif.

Le postmodernisme revient à une forme de relativisme dans lequel tous les points de vue sont égaux. Toute forme d'action collective est alors impossible étant donné l'impossibilité de se mettre d'accord sur des règles basiques de vivre-ensemble. On ne peut donc rien faire car chaque situation est différente.

Ainsi, la tendance postmoderne aborde des sujets tels que: fluidifier les mentalités, défragmenter la pensée, affaiblir la mémoire culturelle européenne - considéré comme une civilisation chrétienne dominante et oppressive. Le postmodernisme impose l'idéologie consistant à annuler les liens culturels avec le passé ainsi que les mécanismes permettant de cacher les véritables racines de l'Europe.

La déconstruction de l'identité européenne à travers la tendance à fragmenter l'unité sociale trouve sa source intellectuelle dans la logique néo-marxiste. C'est un discours qui est devenu dominant en Europe aujourd'hui. Les causes de ce discours sont beaucoup trop complexes c'est pourquoi il faudra les analyser plutôt dans un article séparé.

En ce qui concerne l'avenir de l'Europe

Si l'on accepte une perspective basée sur la logique finaliste, le terme apocalyptique pourrait être un scénario qui se matérialiserait à travers une apothéose du nihilisme incarnée par un État babylonien européen postmoderne.

Si un tel scénario apocalyptique devrait se produire, la bonne nouvelle nous est offerte par l'Évangile. Dans le message évangélique, nous devrions tous être réconciliés avec cette apostasie de l'Europe envers elle-même. L'église du Christ ne sera pas vaincue, pas même par cet enfer (spirituel et moral) de l'état babylonien dans lequel nous risquons de vivre, parce qu'elle est le pilier et le fondement de la vérité - Jésus Christ.

N'ayons pas peur, souvenons-nous plutôt des paroles du Christ: «*Sur cette pierre (la pierre de la foi n.n.), je bâtirai mon église et les portes de l'enfer ne la surmonteront pas*» (Mt 16, 18). Et plus loin, le Défenseur de la mort nous encourage: «*Dans le monde, vous aurez beaucoup de problèmes; mais osez. J'ai vaincu le monde*» (Jean 16:33).

Nous croyons fermement que l'Église chrétienne, dans la mesure où elle perdra ses relations «ad extra» (avec les mentors et les dirigeants de l'État babylonien probable), gagnera dans la relation «ad intra» (avec ses croyants authentiques). Comme il perd en quantité, il gagnera en qualité, de sorte qu'il ne restera dans le troupeau du Christ jusqu'à la fin que ceux et celles qui mériteront «*parce que beaucoup sont appelés, mais quelques-uns choisis*» (Mt. 22, 14).

Prions le Seigneur pour que nous soyons nous aussi parmi les quelques-uns, et que ceux-ci soient le plus nombreux possible!

père Adrian Diaconu*

traduction en français par Bogdan Paiu (correction du texte par Mme Cristina-Maria Dumont).

* Cet article a été publié initialement par le père Adrian Diaconu, en roumain, dans la publication Credinta, Noël 2016, Anul XXII – N° 2 (48), pp. 10-16, à la „Rubrique des jeuns – La foi et la culture aujourd'hui”, avec le titre „EUROPA ÎNTRE HRISTOLOGIE SI HRISTOFOBIE”. Il a été republié dans ce numéro en français.

Bibliografie :

André Bertin, *Modernité et postmodernité: un enjeu politique?* (article), Revue Philosophique de Louvain, n° 81, 1991, pp. 84-112;

Perry Anderson, *Les Origines de la postmodernité* (1998), *Les Prairies ordinaires* (article-2010), par Norbert Bandier, dans *Sociologie de l'Art* 2011/3 (OPuS 18, pp. 117-127);

Vlad Mureșan, *Criza antropologiei și sarcina ei originară*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca 2004 (200 p.) ;

Idem : Filosofia culturii, Ed. Eikon, Cluj-Napoca 2013 (400 p.)

William S. Lind, Andrei Dîrlău și Irina Bazon, *Corectitudinea politică. «Religia» marxistă a noii ordini mondiale*, Ed. ROST, Buc. 2015 (314 p.).

✠ ȘTIRI ✠

Regina mamă Elena de România și-a încheiat, în sfârșit, exilul de la **Lausanne** vineri 18 octombrie 2019, când osemintele ei s-au întors în țară, spre a fi reînhumate la Necropola Regală de la Curtea-de-Argeș, pentru a odihni în pace alături de fiul ei regele Mihai I.

Îps. Mitropolit Iosif, înconjurat de un sobor de preoți și maici din Protopopiatul Elveției, a oficiat joi 17 octombrie 2019 slujba de comemorare a reginei mamă Elena, în capela Tuturor Sfinților Români din Lausanne, în prezența reprezentanților Familiei Regale și a aprox. cincizeci de credincioși. Au fost prezenți și Dl. Vlad Vasiliu, Ambasadorul României în Elveția, și Dl. Adrian Vierță, Ambasadorul României pe lângă Națiunile Unite de la Geneva.

Întrucât regele Mihai I, regina mamă Elena și regina Ana sunt fondatori ai Bisericii exilului românesc din Lausanne și cantonul de Vaud (încă din anul 1981), pr. paroh Adrian Diaconu l-a însoțit pe Ips. Mitropolit Iosif la Curtea-de-Argeș, în 19 octombrie 2019, spre a participa la ceremonia de reînhumare a reginei mamă Elena.

Dumnezeu să o odihnească în pace!

În ziua de 28 septembrie 2019, Ips. Mitropolit Iosif, înconjurat de un sobor de ierarhi, preoți și maici, precum și de un mare număr de credincioși, a săvârșit **slujba de târnosire a paraclisului Mănăstirii „Sfântul Acoperământ al Născătoarei de Dumnezeu”** din localitatea Les Sciernes d'Albeuve/Fribourg-Elveția. Cu acest prilej paraclisul i-a primit ca ocrotitori pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și pe Sfântul Ioan Maximovici.

Felicitări Maicii Antonia, stareța mănăstirii, pentru buna organizare!

În ziua de 16 noiembrie 2019, Ips. Mitropolit Iosif, înconjurat de un sobor de preoți și maici din Protopopiatul Elveției, precum și de enoriași, a săvârșit **slujba de târnosire a altarului bisericii Parohiei din Neuchâtel-Elveția**, cu hramul Sfânta Treime și Sf. Ier. Nectarie din Eghina.

Felicitări pr. paroh Marius Manea pentru buna organizare a acestui eveniment!

„În Iordan
botezându-Te Tu,
Doamne, închinarea
Treimii s-a arătat;
că glasul
Părintelui
a mărturisit Ție,
Fiu iubit pe Tine
numindu-Te;
și Duhul în chip
de porumbel a adevărit
închinarea Cuvântului.
Cel ce Te-ai arătat,
Hristoase
DUMNEZEULE, și lumea
ai luminat, slavă Ție.”

